

קדושה. הלכות איסורי ביאה פ"ז

רכ לר"א זכ וזכה שדקו עמנו יום ראשון ויום ח' ומלאו סכור ואחר ימים לא נדקו עמנו כחוק סהרה חתלתל אט"ס שאין סופן פי' שאין סופן שאין שמיני סוף המנין וכן אמר רב בסוף אט"ס שאין החלתן וכן ספקו המפרשים ז"ל זה דעה רבינו ולכחילה כחבו הרמב"ן והרשב"א ז"ל כל ז' ימים נריכה בדיקה בכל יום עוד כחבו ישנה לה כל ז' ולא נדקה בזיום ח' נדקה אט"ס סגבר הספיקה בטהרה קודם שספדו אין לה אלא יום אחד ומשלחם עליו ו' וטובלת ע"כ. והפעם בזה תמוס לזכא בדיקה לא בתחלתן ולא בסופן לפיכך אין עוליס לה וז"ל. וכבר הרשב"א ז"ל נדקה בלמלע ולא נדקה לא בתחלתן ולא בסופן סהרה שהרי יהיה לה בדיקה בימי הספירה ולא יהיה בדיקה חלמלע גרועה

מבדיקה חתלה ובדיקה הסוף יום מוריס כזו להמיר עכ"ל. ובדיקות אלו הסכימו הם ז"ל נריכות לבדוק בין בדיקה הפסק סהרה בין בדיקה ימי הספירה בכל חורין וכדקיס יפה יפה וזה לא נדקה בחורין וסדקין חין אלא קיונה ולריכות לבדוק כמ"ס רבינו נפרק ד' נבגד פסח לנן שמוק חלל לא הדש מחוק סהרה קשה פעס (עוהרה) ובדיקה נ"כ בלמלע לנן נקי ודך או בלמלע גפן נקי ע"כ דכריהם לקוחים מסוגיית הגמרא :

כג כל אשה שהיא ספק נדה וכו'. זה מנזאר כהרבה מקומות :

פ"ז א מעוברת שהתחילה להצטרע ואחריה

(דף ל"ו:) משנה ונגמרה המקשה בימי נדה נדה בימי זיכה סהרה וכו' דמ"ר דמה מחמת עמלה ולא מחמת ודל. ומ"ס רבינו חלל אס כהילכ וכו' הוא ממ"ס נפרק בנות כותיים (דף ל"ה):

דכנה דהוא בחרט סגד חין קושי לנפלים : אפילו היה כהם וכו' שם (דף ל"ו:) במשנה כמה הוא קשויה ר' מאיר אומר וכו' ורבי יוסי ור"ס אומרים חין קושי יומר משמי שחמות ופסק רבינו כן דהרי נינהו ואט"ס שאין ימי זיכה אלא י"א יום וכבר נחבאר שהמקשה בימי נדה זכא וזכא כשהחיל בימי נדה חלל החיל בימי זיכה הולד מספר כל י"ד יום ספן ימים הראויין לספירה זכא או לספירה סחירה זכא וכבר דמחר הכין ובר ארז בר סהכה דמפרט לה הכין וזהו דעה רבינו : אבל אס החתיל כהם וכו'. מ"ס רבינו שם החתיל ס"ז יום או יומר שהיא יולדת כוזב אינו ר"ל שביום אחד קודם ה"ד מהל נריכה נכפה נקיים כדן יולדת כוזב שזכור למטה ואט"ס שכולם הם נקושי דהא ודאי מחמת יום אחד או שנים אינה רק זכא קמה וכן מנזאר בנמרה (דף ל"ה:) ע"כ שמהסר ח"ה יום ואין זיכה עולה ככן ביוד ב' בלא עמ נדחה ונכפה נדה ושנים שלמחר נדה וי"ד שהולד מספר וז"ל שמהסר ח"ה יום כ"ז יום ב"מקום שיש ולד ולא מהיה יולדת כוזב אלא ביודר דכריו הם שקודם י"ד חין הולד מספר ח"ה ע"כ שמהסר ח"ה ורואה וחס הוא יום אחד או שנים קודם לכן בימי זיכה היא זכא קמה וחס שלשה הוא זכא גדולה יולדת כוזב :

ב ברא נבלא ספקו וכו'. שם (דף ל"ו:) קשה נ' ימים כחך י"א יום ושמהסר מעמ לפע וילדה הרי זו יולדת כוזב דכרי ר' אליעזר ר' יבוסע אומר לילה ויום כליל שנת ויומו ששפחה מן הצער ולא מן הדם ונפסקה הלכה פ"ק (דף ז') כר"א ונגמרה (דף ל"ו:) אמרו שפחה מזה ומזה ר"ל מן הצער ומן הדם רב חסדא אומר שפחה ור' חנינא אומר סהרה ודעת רבינו לפסוק כרב חסדא :

ג ראתה יום אחד בלא לפר וכו'. כרייהא שם (דף ל"ו:) קרוב ללשון רבינו :

הל עלישי לרבייה וכו'. הדין שכתב רבינו פסוק הוא שאפילו ילדה בלא קושי ולפר חין לך חונם גדול מלידה וז"ל בלא קושי וכן מחבאר בנמרה שם וכן כחבו ז"ל. אבל נראה שהיא כהב כן בביאור מה שאמרו חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל היום כולו כשופי חין זו יולדת כוזב ואס זכא יהיה כוונתו כלשון והסוגיא שאמרו שם נבי היא דרב חסדא שהזכירו למעלה קשין לפירושו ואין להצריך בזה אחר שהדין אמת : ראתה שני ימים ובשלישי הפילה וכו'. נפרק חסדא (דף כ"ה) כרייהא קשה שנים ושלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיכה מניחה קרבו ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבו ונאכל ש"א לפניהם הקבר בלא דם ורבינו פוסק כה"ק כפי שיעורו שכתב פ"ה שאפשר לה"ק בלא דם :

ה ביצר דין יולדת כוזב וכו'. מסופר נפרק בנות כותיים (דף ל"ה) : נגמרה שהיולדת כוזב נריכה ליטב ז' נקיים : לפיכך אס ילדה וכו'. שם (דף ל"ו) חנינא אומר ודעת רבינו לפסוק כרב חסדא :

ג ראתה יום אחד בלא לפר וכו'. כרייהא שם (דף ל"ו:) קרוב ללשון רבינו :

הל עלישי לרבייה וכו'. הדין שכתב רבינו פסוק הוא שאפילו ילדה בלא קושי ולפר חין לך חונם גדול מלידה וז"ל בלא קושי וכן מחבאר בנמרה שם וכן כחבו ז"ל. אבל נראה שהיא כהב כן בביאור מה שאמרו חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל היום כולו כשופי חין זו יולדת כוזב ואס זכא יהיה כוונתו כלשון והסוגיא שאמרו שם נבי היא דרב חסדא שהזכירו למעלה קשין לפירושו ואין להצריך בזה אחר שהדין אמת : ראתה שני ימים ובשלישי הפילה וכו'. נפרק חסדא (דף כ"ה) כרייהא קשה שנים ושלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיכה מניחה קרבו ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבו ונאכל ש"א לפניהם הקבר בלא דם ורבינו פוסק כה"ק כפי שיעורו שכתב פ"ה שאפשר לה"ק בלא דם :

ה ביצר דין יולדת כוזב וכו'. מסופר נפרק בנות כותיים (דף ל"ה) : נגמרה שהיולדת כוזב נריכה ליטב ז' נקיים : לפיכך אס ילדה וכו'. שם (דף ל"ו) חנינא אומר ודעת רבינו לפסוק כרב חסדא :

ג ראתה יום אחד בלא לפר וכו'. כרייהא שם (דף ל"ו:) קרוב ללשון רבינו :

הל עלישי לרבייה וכו'. הדין שכתב רבינו פסוק הוא שאפילו ילדה בלא קושי ולפר חין לך חונם גדול מלידה וז"ל בלא קושי וכן מחבאר בנמרה שם וכן כחבו ז"ל. אבל נראה שהיא כהב כן בביאור מה שאמרו חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל היום כולו כשופי חין זו יולדת כוזב ואס זכא יהיה כוונתו כלשון והסוגיא שאמרו שם נבי היא דרב חסדא שהזכירו למעלה קשין לפירושו ואין להצריך בזה אחר שהדין אמת : ראתה שני ימים ובשלישי הפילה וכו'. נפרק חסדא (דף כ"ה) כרייהא קשה שנים ושלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיכה מניחה קרבו ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבו ונאכל ש"א לפניהם הקבר בלא דם ורבינו פוסק כה"ק כפי שיעורו שכתב פ"ה שאפשר לה"ק בלא דם :

ה ביצר דין יולדת כוזב וכו'. מסופר נפרק בנות כותיים (דף ל"ה) : נגמרה שהיולדת כוזב נריכה ליטב ז' נקיים : לפיכך אס ילדה וכו'. שם (דף ל"ו) חנינא אומר ודעת רבינו לפסוק כרב חסדא :

ג ראתה יום אחד בלא לפר וכו'. כרייהא שם (דף ל"ו:) קרוב ללשון רבינו :

הל עלישי לרבייה וכו'. הדין שכתב רבינו פסוק הוא שאפילו ילדה בלא קושי ולפר חין לך חונם גדול מלידה וז"ל בלא קושי וכן מחבאר בנמרה שם וכן כחבו ז"ל. אבל נראה שהיא כהב כן בביאור מה שאמרו חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל היום כולו כשופי חין זו יולדת כוזב ואס זכא יהיה כוונתו כלשון והסוגיא שאמרו שם נבי היא דרב חסדא שהזכירו למעלה קשין לפירושו ואין להצריך בזה אחר שהדין אמת : ראתה שני ימים ובשלישי הפילה וכו'. נפרק חסדא (דף כ"ה) כרייהא קשה שנים ושלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיכה מניחה קרבו ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבו ונאכל ש"א לפניהם הקבר בלא דם ורבינו פוסק כה"ק כפי שיעורו שכתב פ"ה שאפשר לה"ק בלא דם :

ה ביצר דין יולדת כוזב וכו'. מסופר נפרק בנות כותיים (דף ל"ה) : נגמרה שהיולדת כוזב נריכה ליטב ז' נקיים : לפיכך אס ילדה וכו'. שם (דף ל"ו) חנינא אומר ודעת רבינו לפסוק כרב חסדא :

ג ראתה יום אחד בלא לפר וכו'. כרייהא שם (דף ל"ו:) קרוב ללשון רבינו :

הל עלישי לרבייה וכו'. הדין שכתב רבינו פסוק הוא שאפילו ילדה בלא קושי ולפר חין לך חונם גדול מלידה וז"ל בלא קושי וכן מחבאר בנמרה שם וכן כחבו ז"ל. אבל נראה שהיא כהב כן בביאור מה שאמרו חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל היום כולו כשופי חין זו יולדת כוזב ואס זכא יהיה כוונתו כלשון והסוגיא שאמרו שם נבי היא דרב חסדא שהזכירו למעלה קשין לפירושו ואין להצריך בזה אחר שהדין אמת : ראתה שני ימים ובשלישי הפילה וכו'. נפרק חסדא (דף כ"ה) כרייהא קשה שנים ושלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיכה מניחה קרבו ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבו ונאכל ש"א לפניהם הקבר בלא דם ורבינו פוסק כה"ק כפי שיעורו שכתב פ"ה שאפשר לה"ק בלא דם :

ה ביצר דין יולדת כוזב וכו'. מסופר נפרק בנות כותיים (דף ל"ה) : נגמרה שהיולדת כוזב נריכה ליטב ז' נקיים : לפיכך אס ילדה וכו'. שם (דף ל"ו) חנינא אומר ודעת רבינו לפסוק כרב חסדא :

ג ראתה יום אחד בלא לפר וכו'. כרייהא שם (דף ל"ו:) קרוב ללשון רבינו :

הל עלישי לרבייה וכו'. הדין שכתב רבינו פסוק הוא שאפילו ילדה בלא קושי ולפר חין לך חונם גדול מלידה וז"ל בלא קושי וכן מחבאר בנמרה שם וכן כחבו ז"ל. אבל נראה שהיא כהב כן בביאור מה שאמרו חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל היום כולו כשופי חין זו יולדת כוזב ואס זכא יהיה כוונתו כלשון והסוגיא שאמרו שם נבי היא דרב חסדא שהזכירו למעלה קשין לפירושו ואין להצריך בזה אחר שהדין אמת : ראתה שני ימים ובשלישי הפילה וכו'. נפרק חסדא (דף כ"ה) כרייהא קשה שנים ושלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיכה מניחה קרבו ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבו ונאכל ש"א לפניהם הקבר בלא דם ורבינו פוסק כה"ק כפי שיעורו שכתב פ"ה שאפשר לה"ק בלא דם :

ה ביצר דין יולדת כוזב וכו'. מסופר נפרק בנות כותיים (דף ל"ה) : נגמרה שהיולדת כוזב נריכה ליטב ז' נקיים : לפיכך אס ילדה וכו'. שם (דף ל"ו) חנינא אומר ודעת רבינו לפסוק כרב חסדא :

ג ראתה יום אחד בלא לפר וכו'. כרייהא שם (דף ל"ו:) קרוב ללשון רבינו :

הל עלישי לרבייה וכו'. הדין שכתב רבינו פסוק הוא שאפילו ילדה בלא קושי ולפר חין לך חונם גדול מלידה וז"ל בלא קושי וכן מחבאר בנמרה שם וכן כחבו ז"ל. אבל נראה שהיא כהב כן בביאור מה שאמרו חנינא בן אחי רבי יהושע אומר כל היום כולו כשופי חין זו יולדת כוזב ואס זכא יהיה כוונתו כלשון והסוגיא שאמרו שם נבי היא דרב חסדא שהזכירו למעלה קשין לפירושו ואין להצריך בזה אחר שהדין אמת : ראתה שני ימים ובשלישי הפילה וכו'. נפרק חסדא (דף כ"ה) כרייהא קשה שנים ושלישי הפילה ואינה יודעת מה הפילה הרי זו ספק לידה ספק זיכה מניחה קרבו ואינו נאכל רבי יהושע אומר מביאה קרבו ונאכל ש"א לפניהם הקבר בלא דם ורבינו פוסק כה"ק כפי שיעורו שכתב פ"ה שאפשר לה"ק בלא דם :

שהור הרי זו בחזקת וז' טהרה וכאילו בדיקה כל שבועה ומצאה טהור : **כב** וכן אם בדיקה ביום ראשון מימי הספירה ומצאה טהור וביום הח' ומצאה טהור הרי זו בחזקת וז' טהרה. בדיקה ביום ג' לזיבתה ומצאה שפסק הדם ולא בדיקה ביום ראשון מימי הספירה ובשביעי בדיקה ומצאה טהור ה"ז בחזקת טהרה. והוא הדין לזב בכל אלו הבדיקות שהוא טהור ועלו לו ימי ספירה : **וכג** כל אשה שהיא ספק נדה ספק זכא צריכה לישב

שבעת ימים נקיים מספק וטובלת בליל שמיני ואחר כך תהיה מותרת לבעלה. ומביאה קרבו זכא ואינו נאכל כמו שיתבאר במקומו :

פרק שביעי

א מעוברת שהתחילה להצטרע ואחריה חבלי לידה והתחיל הדם לצאת קודם שתלד אותו הדם הוא הנקרא דם הקושי. והואך דינו אם בא בימי נדתה הרי הוא דם נדה והרי זו טמאה נדה. ואם בא בימי זיבתה ה"ז טהורה שנאמר כזבה דם יהיה זוכה בבשרה. מפי השמועה לכדו זוכה מחמת עצמה ולא מחמת וולד. ובלבד שתלד ולד חי. אבל אם הפילה אין קושי לנפלים. אפילו היה הדם שותת ויורד עם החבלים והצער י"ד יום קודם שתלד ה"ז דם קושי וטהור אבל אם התחיל הדם קודם הלידה במ"ו יום או יתר ה"ז דם זיבה והרי היא יולדת כוזב : **ב** ברא בשלא פסקו הצירים והחבלים והצער אלא מתקשה והולכת עד שילדה. אבל אם ראתה דם ג' ימים או יתר בימי זיבתה בצער וחבלים ופסק לה הצער ורווח לה מן החבלים אחר השלשה ימים. ועמדה בנחת כ"ד שעות או יתר אע"פ שלא פסק הדם ואע"פ שחזר הצער והחבלים אחר כ"ד שעות הרי זו זכא. שאילו היה הדם מחמת הולד לא פסק הצער ולא החבלים ואם ילדה אחרי כן הרי זו יולדת כוזב :

ג ראתה יום אחד בלא צער ושנים בקושי וילדה. או שנים בלא צער ויום אחד בקושי וילדה או יום בקושי ויום בלא צער ויום בקושי וילדה אינה יולדת כוזב. אבל אם ראתה יום אחד בקושי ושנים בלא צער וילדה. או ב' בקושי ואחד בלא צער וילדה. או יום בלא צער ויום בקושי ויום בלא צער וילדה הרי זו יולדת כוזב. זה הכלל קושי סמוך ללידה אין זו יולדת כוזב. שופי סמוך ללידה הרי זו יולדת כוזב : **ד** חל שלישי לראייתה להיות ביום הלידה אפילו כל היום כולו בשופי אין זו יולדת כוזב. שהרי יום הלידה סמוך לקושי. וראתה שני ימים ובשלישי הפילה ואין ידוע מה הפילה הרי זו ספק יולדת וספק זכא : **ה** כיצר דין יולדת כוזב צריכה לישב שבועה ימים נקיים וטובלת לערב. ואח"כ תהיה מותרת לבעלה ואח"כ יהיה לה דם טהור ומביאה קרבו זכא וקרבו יולדת. לפיכך אם ילדה זכר אפילו פסק הדם ביום הלידה סופרת שבעת ימים נקיים וטובלת. ואם ילדה נקבה וספרה שבעה נקיים ושלמו עם י"ד של לידה או לאחריהן ה"ז טובלת ומותרת לבעלה. ואם שלמו ימי הספירה בתוך י"ד ה"ז אסורה לבעלה עד ליל מ"ו : **ו** כיצר הרי שראתה דם ג' וספרה שבעת ימים נקיים הרי י'. ועדיין היא אסורה לבעלה עד ליל מ"ו. שכל י"ד היא כנדה. ולמה אין מצריכין את היולדת כוזב לספירת שבועה אחר שבועה של זכר ואחר י"ד של נקבה. מפני שימי לידתה

א סור פי' קוד סנה שם : ב סור י"ד פי' קוד סנה לאוין קא פסין רגע :

הנחות סיימוניות
שפתיה לביתא אין סכניטתו לחורין ולסדקין סכלל. דכע"א להכניטו לחורין ולסדקין וכשתרדו אס תוציאו נקי סכל מראה אדמסות או שחור חלבש חלוק נקי סכחסיס ומסיס ותחיל לספיר ז' נקיים מיום הספירה וכל ז' הוסיס נדקת כן פעמיס ביום שחרית כשעופרת ספספתה וערבות ססוך לשקיעת החמה ובסוצאי ד שהיא יום ח' סיום ששפקה כזי סכסול סשייהה לילה כדלעיל פ"ד ע"כ : [ס] כרב דאסר היא היא כלומר נס כזו ר"א ספסר וילא כריב חנינא דאסר תחלתו וסופו בעינן והיא ליכא אבל בספר התרופה כתב דהזיל ולא נתברר הלכה כמי שראוי להחמיר כדרי חנינא שלא יחא יומר סח' ימים בין בדיקה ובדיקה ואע"פ שלכאורה משמע הלכת כרב איכא לפדתי ל"ס וכן כתב רבינו שפחה ע"כ : [ג] כרב דאסר סופן אע"פ שאין תחילתן אבל דרמב"ן כתב שאין לה אלא יום אחד ומשלחם עליו וטובלת וכן רבינו שפחה ע"כ :

אלא המחמיר בדברים אילו הע"ב :

השער החמישי

הבדיקה והפסידה. אלו נ' עניינים האחד סומנים שהיא לריבך לבדוק עומה אחר שראתה כגון להפסק טעיה ולפסידה השגשג ימי נקיים וכן' ענה הוא שיקר הבדיקה בואת אם נדיקה חורים וסדקים או אפילו נדיקה כל דבר בלא שתבדוק חורים וסדקים והג' כיג' סופרת ומחיה ומן סופרת ומחיה בדברים הסותרין ספירת' ושליש סומנים אומה :

הא'שה שראתה ב' או ג' ימים והרגישה שפסקו דמים שלה אם לא בדיקה עצמה אע"פ שהרגישה שפסקו

השער החמישי הבדיקה והספירה

כל הנשים שראו דם או שטמאות משום כהם וכו' . אמר הכותב מה שקיעות משחקע כל היום ושמה סירכא דשקיעה נקפיה ומאי

חזי בזה דשמיסיה ומאי דקאמר דבגמ' מחמתיהן טובא אי איתמר כלל' נמשלם האי טובא מנא ליה דאינהו משום דמנין במתני' אפי' בעינן לנדחיה בדיקה הוה משמע לכו דמיס דוקא ולפיכך כי אשכחו בכרייהא דלפי' בראשון נמי אגלו מי איכא מאן דאמר דראשון ושני דמהי לכו דוקא ואכדו אין הכי נמי דכבי אמר דראשון טעיהי שלא שאלתי דהכל דין אחד יש להן וכדלמי איכא למידק מתי קאמר מי איכא למאן דאמר בראשון דאסו אמרו לו לאו הנאי נינהו אפי' לא אמרה אחרניא חנאי נינהו ולאמרו אלא עמא הוא דקא בעי דכדורין האי שניס דמתני' דוקא משום דכראשון מעינה

השער החמישי הבדיקה והספירה

כתב החכם כל הנשים שראו דם או שטמאות משום כהם וכו' לריכות להפסיק בטהרה קודם שתחיל לספור שבעה נקיים שלה ואעפ"י שהרגישה שפסקו דמים לעולם היא בחזקת טומאה עד שתבדוק ותמלא עיור והכיזא הא דהגן בפרק תימקא נדה שבדקה עלמה יום שביעי שחרית ומלאה עיור וכן השמעות לא הפרישה כלומר וטבלה אח"כ אחר ימים בדיקה ומלאה עמא הכי היא בחזקת טומאה כלומר עד אחר זמן בדיקה עלמה ביום שביעי שחרית ומלאה עמא וכן השמעות לא הפרישה פי' והרגישה בעלמה שפסק הדם וטבלה אח"כ ימים בדיקה ומלאה עיור הכי זו בחזקת טומאה כלומר מלאה טעה שבדיקה שחרית ביום שביעי ומלאה עמא ומשמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה פי' ארישא קאי דקתני אחר ימים בדיקה ומלאה עמא ואם יש לה וסת דיה טעה רבי יהודה אומר כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה הכי זו בחזקת טומאה דסבר ר' יהודה דהפסקת טומאה והפרישה בטהרה בשחרית לאו מדין הוא ולא מהכי כלום דתושבין דמאן תחזור ומראה בו ביום אח"כ מן המנחה ולמעלה טעם דבזו של יום בטהרה ותמנים אומרים אפי' בשני לנדחה בדיקה בשחרית ומלאה עיור וכן השמעות לא הפרישה הכי זו בחזקת טעיה ואעפ"י שבדיקה אחר הימים ומלאה עמא פי' ונ' מחלוקות בדבר דתיק סבר דבדיקה בשחרית מהיבוי ביום שביעי דוקא כדרך נשים להפסיק ביום שביעי וטובלות לערב ורבי יהודה סבר אפילו ביום שביעי לא מהיבוי אלא מן המנחה ולמעלה ורבנן בתראי סברי דבדיקה שחרית מהיבוי ואפילו ביום שני לנדחה ובגמ' אחרניא תניא אמרו לו לר' יהודה אלמלא ידיה בין עיניה כל בין השמעות יפה אמה אומר כלומר אלו הייתי חושש לכל יום שביעי לומר שלא יבא לה תקנה אלא אח"כ ידיה בין עיניה כל בין השמעות יפה אמה אומר שמה משה מדותיך עבשו שמה עם סוקו ידיה ראתה ולהכי אמה פוסל דבדיקה אח"כ מה לי הפרישה בטהרה מן המנחה ביום שביעי להפרישה ביום ראשון סהרי מן המנחה ולמעלה שזו היום גדול ואם באת לחוש אף לו ראוי לחוש ואם אין אמה חושש כיון שבדיקה ומלאה עיור אח"כ אף בדיקה יום ראשון שחרית טעיה ולא חתם דאין להפריש בעינין זה בין זמן וטעם לזמן מרובה ומתמיהין אסו יום ראשון מי איכא מאן דשרי כלומר דהא רבנן דמתני' בשנים לנדחה קאמרי בראשון לא קאמר וכו' דכן אמר

לכתמיה והוא בשני ענינים . האחד בשנמצא הכתם על דבר שאינו מקבל טומאה לפי שאין מקבל כתמים אלא הדברים המקבלים טומאה והשני בשנמצא על בגד צבוע . נמצא על דבר שאינו מקבל טומאה כיצד חנן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה ג' נשים שישבו על פסל של אבן או על האצטבא שבמרחץ רבי נחמיה מטהר שהיה רבי נחמיה אומר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים . ואמרינן עלה אמר רב הונא מטהר היה רבי נחמיה ואפי' באחורי כלי חרס . פשיטא מהו דתימא ליגזור אטו תוכו קמ"ל . אמר אביי מטהר היה רבי

נחמיה במטלניות שאין בהן שלש על שלש דלא חזיאן לא לענינים ולא לעשירים כלומר ואע"פ שזה מקבל טומאה אלא ששיעורו גרם לו אפילו הכין כיון דהשתא מיהא לא מקבל טומאה בכלל דברי ר' נחמיה הוא דרש חייא בר רב משמיה דרב הלכה כרבי נחמיה א"ל רב נחמן אבא תני בא מעשה לפני חכמים וטמאום ואת אמרת הלכה כרבי נחמיה ואסיקנא תנאי היא דתניא רבי יעקב מטמא ורבי נחמיה מטהר והורו חכמים כרבי נחמיה . וכתב ר"א ז"ל דלית הלכתא כרבי נחמיה והביא ראיה מדאמרי' בפרק הרואה היהא איתתא דאשתכח לה דם במשתיתא אתו לקמי' דרבי ינאי אמר להו תיזיל ותיתי אי מיתרמי לה טמאה ואם לאו טהורה . ופירש הרב ז"ל משתיתא פשוטי כלי עץ מכלי אורג' ואין דבריו ז"ל מחוורין כאן דהיאך נדחי הא דדריש רב חייא בר רב משמיה דרב דהלכה כרבי נחמיה מקמיה האי דמשתיתא דלא איתברר מאי היא ועוד דמדשקלי רב הונא ואביי בדרכי נחמיה אלמא כוותיה סבירא להוי ועוד שהרי שנינו והורו חכמים כרבי נחמיה ומי שטימא רבי יעקב בר פלוגתיה דר' נחמיה הוא . ולא קי"ל כוותיה דיתיראי הוא לגבי רבי נחמיה וחכמים דהורו כוותיה . ושמואל נמי כוותיה ס"ל דגרסינן בפ' הרואה אמר שמואל בדיקה קרקע עולם וישבה ומצאתה עליו דם טהורה . ואמר רב אשי שמואל דאמר כרבי נחמיה ומשתיתא מכלי אורג' המקבלין טומאה הוא דמתרגמינן עם המסכת עם אכמנ' במשתיתא . וכן פי' הר"ז הלוי ז"ל . יש מפרשים משתיתא טווי והוא מקבל טומאה וכן פי' הרמב"ן ז"ל וכן פסק הרמב"ם ז"ל כרבי נחמיה וכן עיקר . ומ"מ מההיא משתיתא שמעינן דידין לעוברת על דבר המקבל טומאה ונמצא עליו דם ואינה יודעת אם ממנה או מעלמא תיזיל ותיתי ואי מתרמי לה טמאה ודוקא בשנמצא על מה שהיה בדוק לה מתחלה . ואי לא מתרמי לה טהורה . והשני כתם הנמצא בבגד צבוע כיצד . תניא בפרק האשה בגד צבוע מטמא משום כתם ורבי יונתן אומר אינו מטמא משום כתם שלא תקנו בגדי צבעונין לנשים אלא להקל על כתמיהן . ופסק הרמב"ם ז"ל כרבי יהונתן ונראה שפסק בן משום דקא יתיב טעמא למילתיה דהתירו בגדי צבעונין לנשים וכדתנן בסוטה פ' עגלה ערופה בפלמות של אספספנות גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס בקשו לגזור על בגדי צבעונין אמרי הא עדיפא כדי להקל על כתמיהן ואע"ג דהא דאמרינן בקשו לגזור אינה מכלל המשנה אלא שהוא פירש לדברי רבי יהונתן דרבי יהונתן סבר שבאותו פולמות בקשו לגזור על בגדי צבעונין כדרך שגזרו על העטרות אלא שהניחום להקל על כתמיהן וה"ר משה ב"ן ז"ל פסק כתנא קמא דרבי יהונתן . וה"ר ז"ל לא גלה דעתו בזה . ונראה דברי הרב רבי משה בר מיימון ז"ל דלא אמרו כתמים להחמיר אלא להקל :

השער החמישי הבדיקה והספירה

כל הנשים שראו דם או שטמאות משום כתם צריכות להפסיק בטהרה קודם שתחיל לספור שבעה נקיים שלה ואעפ"י שהרגישה שפסקו דמים לעולם היא בחזקת טמאה עד שתבדוק ותמלא עיור דתנן בפ' תינוקת נדה שבדיקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאה

לו היכי אמרי להכשר בראשון ומסינן אין והתיא א"ר שאלתי את ר' יוסי ור' שמעון כשהיו מהלכין בדרך נדה שבדיקה וכן השמעות לא הפרישה כלומר וטבלה אח"כ ימים בדיקה ומלאה עמא הכי זו בחזקת טומאה כלומר מלאה טעה שבדיקה שחרית ביום שביעי ומלאה עמא ומשמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה פי' ארישא קאי דקתני אחר ימים בדיקה ומלאה עמא ואם יש לה וסת דיה טעה רבי יהודה אומר כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה הכי זו בחזקת טומאה דסבר ר' יהודה דהפסקת טומאה והפרישה בטהרה בשחרית לאו מדין הוא ולא מהכי כלום דתושבין דמאן תחזור ומראה בו ביום אח"כ מן המנחה ולמעלה טעם דבזו של יום בטהרה ותמנים אומרים אפי' בשני לנדחה בדיקה בשחרית ומלאה עיור וכן השמעות לא הפרישה הכי זו בחזקת טעיה ואעפ"י שבדיקה אחר הימים ומלאה עמא פי' ונ' מחלוקות בדבר דתיק סבר דבדיקה בשחרית מהיבוי ביום שביעי דוקא כדרך נשים להפסיק ביום שביעי וטובלות לערב ורבי יהודה סבר אפילו ביום שביעי לא מהיבוי אלא מן המנחה ולמעלה ורבנן בתראי סברי דבדיקה שחרית מהיבוי ואפילו ביום שני לנדחה ובגמ' אחרניא תניא אמרו לו לר' יהודה אלמלא ידיה בין עיניה כל בין השמעות יפה אמה אומר כלומר אלו הייתי חושש לכל יום שביעי לומר שלא יבא לה תקנה אלא אח"כ ידיה בין עיניה כל בין השמעות יפה אמה אומר שמה משה מדותיך עבשו שמה עם סוקו ידיה ראתה ולהכי אמה פוסל דבדיקה אח"כ מה לי הפרישה בטהרה מן המנחה ביום שביעי להפרישה ביום ראשון סהרי מן המנחה ולמעלה שזו היום גדול ואם באת לחוש אף לו ראוי לחוש ואם אין אמה חושש כיון שבדיקה ומלאה עיור אח"כ אף בדיקה יום ראשון שחרית טעיה ולא חתם דאין להפריש בעינין זה בין זמן וטעם לזמן מרובה ומתמיהין אסו יום ראשון מי איכא מאן דשרי כלומר דהא רבנן דמתני' בשנים לנדחה קאמרי בראשון לא קאמר וכו' דכן אמר

נחזקת טהרה ואלו ראשון לה שני וחמישי רביעי וכו' וסני מלי טעמא טור דהא כולו בחוקה טומאה ניכח אלא דכיון דפסק פסק כ"ג בראשון הגור' דכיון דפסק פסק ומעיקרם שלא הלה לשלול על הראשון מלי סבר דשלי ראשון בימי נדה דהוחזק מעין פתוח וכהב המחבר דקיימה הנאה דלמרו לו דלפילו ביום ראשון מהניא בדיקה שחרית דכיון דלמרו לו פשיעה לכו הלי דלמרו ור' אחר טעמיה שלא שאלתי ומלכא פנים לדבריו דהכי הו"ב לטוריו ביום ראשון כשאר ימים הכי נקטינן דיום ראשון לנדה כשאר ימים מהניא לה ומתני לה בדיקה שחרית ע"ג ודבריו הלה חזקיס מלך ומחזיס ונשקע דבר דהטו מי אפטר למימר דשקטין רבין דמתניתין ועדינן נלמרו לו דברייתא וכו' דנמנרה מהמזיקין טובא חי חתמר כלל דבדיקה ראשון תיכני לה וכן מיידין ליהובי תמיכה מדרבי דהילטער כשלא שאל על הראשון לנדה לכו מילתא ספירא הלה כלי הלי כיון דרבי הוה יתא ליה לוינמרה מפנייהו ומסבירא נמי דרבי דהני מהניין כרבין דמתני' ס"ל ורבי מוכח מיוחרה מילתא הלה דמקמי דשענה מלגן דמהניין הוה כפי לוינמרה מרבי יוסי ורבי יהושע ושל מייניכו שאר ימים ולא יום ראשון מטום דהוה ספירא ליה לוינמרה ולכסוף הילטער אע"ג דס"ל דהכי דייני לוינמרה כיון דלכא טעמא כלל לאידך גיסא לוינמרה כשאר ימים אף על פי דלדך טעמא נכיר ליה טפי כלי' לוינמרה מטום דהוחזק מעין פתוח אפ"ה כיון דהוה כוס טעמא לאידך גיסא הוה יתא ליה דליסענה מנייהו ולמנרה כדריא מפנייהו מ"מ שמינין דרבין דמתני' לוינמרה ונמ' מהמזיקין עלה דמהניין וידי אפטר דלפניו שום הלה אהא וכו' דל' נמי מכלל ספק לא נשקין וכסוף חיסורא לחומרה הגרים כדוריס סס ומיכו הלי ולא פסק' כהנה קמא הוה דלילא רבין ור' יוסי ור' שמעון ורבי קבלה בדביקה שחרית דשאר ימים מכניא :

נחזקת טהרה ואלו ראשון לה שני וחמישי רביעי וכו' וסני מלי טעמא טור דהא כולו בחוקה טומאה ניכח אלא דכיון דפסק פסק כ"ג בראשון הגור' דכיון דפסק פסק ומעיקרם שלא הלה לשלול על הראשון מלי סבר דשלי ראשון בימי נדה דהוחזק מעין פתוח וכהב המחבר דקיימה הנאה דלמרו לו דלפילו ביום ראשון מהניא בדיקה שחרית דכיון דלמרו לו פשיעה לכו הלי דלמרו ור' אחר טעמיה שלא שאלתי ומלכא פנים לדבריו דהכי הו"ב לטוריו ביום ראשון כשאר ימים הכי נקטינן דיום ראשון לנדה כשאר ימים מהניא לה ומתני לה בדיקה שחרית ע"ג ודבריו הלה חזקיס מלך ומחזיס ונשקע דבר דהטו מי אפטר למימר דשקטין רבין דמתניתין ועדינן נלמרו לו דברייתא וכו' דנמנרה מהמזיקין טובא חי חתמר כלל דבדיקה ראשון תיכני לה וכן מיידין ליהובי תמיכה מדרבי דהילטער כשלא שאל על הראשון לנדה לכו מילתא ספירא הלה כלי הלי כיון דרבי הוה יתא ליה לוינמרה מפנייהו ומסבירא נמי דרבי דהני מהניין כרבין דמתני' ס"ל ורבי מוכח מיוחרה מילתא הלה דמקמי דשענה מלגן דמהניין הוה כפי לוינמרה מרבי יוסי ורבי יהושע ושל מייניכו שאר ימים ולא יום ראשון מטום דהוה ספירא ליה לוינמרה ולכסוף הילטער אע"ג דס"ל דהכי דייני לוינמרה כיון דלכא טעמא כלל לאידך גיסא לוינמרה כשאר ימים אף על פי דלדך טעמא נכיר ליה טפי כלי' לוינמרה מטום דהוחזק מעין פתוח אפ"ה כיון דהוה כוס טעמא לאידך גיסא הוה יתא ליה דליסענה מנייהו ולמנרה כדריא מפנייהו מ"מ שמינין דרבין דמתני' לוינמרה ונמ' מהמזיקין עלה דמהניין וידי אפטר דלפניו שום הלה אהא וכו' דל' נמי מכלל ספק לא נשקין וכסוף חיסורא לחומרה הגרים כדוריס סס ומיכו הלי ולא פסק' כהנה קמא הוה דלילא רבין ור' יוסי ור' שמעון ורבי קבלה בדביקה שחרית דשאר ימים מכניא :

מנייה פתוח וכדסבר ר' מעיקרא ואלו לכו דלחן כיו נמי דלשון כשני וכו' כלומר כשמיני דלמך שני מלי טעמא כיון דפסק פסק כלשון נתי כיון דפסק פסק ונמי דמתניתין ליכא למימר דלאו דוקא דה"ס לראשון דהר טעמא חיה לכו וכיונו דלשקטין ומעיקרם מלי סבר כלי' דודלי פטמא דמסביר הוה וכו' מעיקרא מלי סבר דלא שאל וכיון שכן קו"ל כלמרו לו כרבי דקאמר דמד טעמא חיה לכו :

ומצאה טהור ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה בדקה עצמה יום השביעי שחרית ומצאה טמא ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טומאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ואם יש לה וסת דיה שעתה רבי יהודה אומר כל שלא הפרישה במנחה ולמעלה הרי זו בחזקת טומאה . וחכמים אומרים אפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהור ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה ותניא אמרו לו לרבי יהודה אלו ירדה בין עיניה כל בין השמשות יפה אתה אומר עכשיו שמא עם סלוק ירדה ראתה מה לי הפרישה במנחה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי הפרישה בראשון . ואקשינן עלה בגמ' ובראשון מי איכא למאן דאמר כלומר דהא קתני במתניתין וחכמים אומרים אפי' בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהור . אלמא דוקא בשנים לנדתה הא בראשון לא דהוסת הוחזק מעין פתוח ומשני אין והתניא פירוש בניחותא * א"ר שאלתי את ר' יוסי ור' שמעון כשהיו מהלכין בדרך נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית מצאתה טהור ובין השמשות לא הפרישה ולאחר ימים בדקה ומצאה טמא מהו אמרו לי הרי היא בחזקת טהרה ששי וחמישי רביעי שלישי מהו אמרו לי בחזקת טהרה וראשון לא שאלתי וטעמיה שלא שאלתי התם טעמא מאי כולוהו לא בחזקת טומאה קיימי וכיון דפסק פסק ה"ג הואיל ופסק פסק ואקשינן מעיקרא מאי סבר כלומר בשלא שאל בראשון דמאי שנא ומשני הואיל והוחזק מעין פתוח . ואע"ג דר' לא שאל בראשון דקסבר דבראשון לא עלתה לה בדיקה אפי' הפרישה טהרה בין השמשות הואיל והוחזק מעין פתוח . ולבסוף נמי לא אשכחן דאיפשיטא ליה לגמרי דהא טעמיה שלא שאלתי קאמרי מכ"מ כיון → דאיהו קאמר טעמיה שלא שאלתי וקא יתיב טעמא דמסתבר מטהר בראשון כבשאר הימים ואשכחן בבבביתא דמיפשטא כהדיה מה לי הפרישה טהרה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי הפרישה בראשון שמעינן מינה דראשון כשני דכיון דפסק פסק וכ"ש עכשיו שהורגלו במוך דהוק שאין לך בדיקה גדולה מזו . ולפיכך אעפ"י שכל הנשים ספק נדות ספק זבות ואפשר שהיא נדה ומעינה פתוח אפ"ה כל שהפרישה טהרה ואפי' ביום ראשון הרי זו בחזקת טהרה ויש מחמירין בדבר . האשה שהפרישה טהרה ביום שפסקו דמים שלה צריכה לבדוק עצמה כל שבעה ימי הספירה כדי שיהו ספורים בבדיקה לפניה לא בדקה עצמה כלל באחד מימי הספירה אעפ"י שהפסיקה טהרה יום שפוסקת בו ולאחר שמונה ימים בדקה ומצאה טהור אינה טהורה שאין כאן ספורים כלל דתנן בפ' תינוקת הוב והובה שבדקו עצמן יום הראשון ומצאו טהור ויום ה' ומצאו טהור ובשאר הימים לא בדקו ר"א אומר הרי אלו בחזקת טהרה רבי יהושע אומר אין להם אלא הראשון ויום השביעי בלבד ר"ע אומר אין להם אלא יום השביעי בלבד . וקו"ל כר' אליעזר דהא א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר בארבע וחדא מינייהו הא דהכא כדאיתא בפרקא קמא דנדה [א] איבעיא לכו זב וזבה שבדקו עצמן יום הראשון ויום השמיני ומצאו טהור ושאר כל הימים לא בדקו לר' אליעזר מהו תחלתן וסופן בעינן והכא תחלתן איכא וסופן ליכא או דילמא תחלתן אעפ"י שאין סופן רב אמר תחלתן אעפ"י שאין סופן ור' חנינא אמר תחלתן וסופן בעינן והא ליכא . מיתיבי ושון בזב וזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור שאין להם אלא יום שמיני בלבד מאן שוין לאו ר' אליעזר ור' יהושע לא ר' יהושע ור' עקיבא וא"ר ששת א"ר זימיה בר אבא א"ר זבה שהפרישה טהרה ביום שלישי שלה סופרתה למנין שבעה ואסיקנא דלבר משלישי קאמר ואקשינן לבר משלישי פשיטא ופרקינן לא צריכה דלא בדקה עד יום שביעי ואשמעינן התם תחלתן אעפ"י שאין סופן והכא קמ"ל סופן אעפ"י שאין תחלתן . ומסתבר דהלכתא כרב חדא דהא רב ששת ורב ירמיה בר' אבא משמע דסבירא להו כוותיה כיון דאמרי לה משמיה ושקלי וטרו לתרוצא למימריה ועוד דכי אקשינן עליה משמעתא דטוע' שכפרק המפלת שהביאה לפנינו שלשה שבועין טהורין . ועשרה שבועות א' טמא וא' טהור דדיקא דבעי ספורין בפנינו דחינן מי לא אוקימנא כר' עקיבא אבל לרבנן לא בעינן ספורין בפנינו . ואמר' ומנא תימרא דלרבנן לא בעינן ספורין בפנינו דחנינא טועה שאמרה יום אחד טמא ראית וכולה ברייתא אלמא הלכה כרב אף על גב דדחי ליה

מנייה פתוח וכדסבר ר' מעיקרא ואלו לכו דלחן כיו נמי דלשון כשני וכו' כלומר כשמיני דלמך שני מלי טעמא כיון דפסק פסק כלשון נתי כיון דפסק פסק ונמי דמתניתין ליכא למימר דלאו דוקא דה"ס לראשון דהר טעמא חיה לכו וכיונו דלשקטין ומעיקרם מלי סבר כלי' דודלי פטמא דמסביר הוה וכו' מעיקרא מלי סבר דלא שאל וכיון שכן קו"ל כלמרו לו כרבי דקאמר דמד טעמא חיה לכו :

ומצאה טהור ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה בדקה עצמה יום השביעי שחרית ומצאה טמא ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טומאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ואם יש לה וסת דיה שעתה רבי יהודה אומר כל שלא הפרישה במנחה ולמעלה הרי זו בחזקת טומאה . וחכמים אומרים אפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהור ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה ותניא אמרו לו לרבי יהודה אלו ירדה בין עיניה כל בין השמשות יפה אתה אומר עכשיו שמא עם סלוק ירדה ראתה מה לי הפרישה במנחה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי הפרישה בראשון . ואקשינן עלה בגמ' ובראשון מי איכא למאן דאמר כלומר דהא קתני במתניתין וחכמים אומרים אפי' בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהור . אלמא דוקא בשנים לנדתה הא בראשון לא דהוסת הוחזק מעין פתוח ומשני אין והתניא פירוש בניחותא * א"ר שאלתי את ר' יוסי ור' שמעון כשהיו מהלכין בדרך נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית מצאתה טהור ובין השמשות לא הפרישה ולאחר ימים בדקה ומצאה טמא מהו אמרו לי הרי היא בחזקת טהרה ששי וחמישי רביעי שלישי מהו אמרו לי בחזקת טהרה וראשון לא שאלתי וטעמיה שלא שאלתי התם טעמא מאי כולוהו לא בחזקת טומאה קיימי וכיון דפסק פסק ה"ג הואיל ופסק פסק ואקשינן מעיקרא מאי סבר כלומר בשלא שאל בראשון דמאי שנא ומשני הואיל והוחזק מעין פתוח . ואע"ג דר' לא שאל בראשון דקסבר דבראשון לא עלתה לה בדיקה אפי' הפרישה טהרה בין השמשות הואיל והוחזק מעין פתוח . ולבסוף נמי לא אשכחן דאיפשיטא ליה לגמרי דהא טעמיה שלא שאלתי קאמרי מכ"מ כיון → דאיהו קאמר טעמיה שלא שאלתי וקא יתיב טעמא דמסתבר מטהר בראשון כבשאר הימים ואשכחן בבבביתא דמיפשטא כהדיה מה לי הפרישה טהרה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי הפרישה בראשון שמעינן מינה דראשון כשני דכיון דפסק פסק וכ"ש עכשיו שהורגלו במוך דהוק שאין לך בדיקה גדולה מזו . ולפיכך אעפ"י שכל הנשים ספק נדות ספק זבות ואפשר שהיא נדה ומעינה פתוח אפ"ה כל שהפרישה טהרה ואפי' ביום ראשון הרי זו בחזקת טהרה ויש מחמירין בדבר . האשה שהפרישה טהרה ביום שפסקו דמים שלה צריכה לבדוק עצמה כל שבעה ימי הספירה כדי שיהו ספורים בבדיקה לפניה לא בדקה עצמה כלל באחד מימי הספירה אעפ"י שהפסיקה טהרה יום שפוסקת בו ולאחר שמונה ימים בדקה ומצאה טהור אינה טהורה שאין כאן ספורים כלל דתנן בפ' תינוקת הוב והובה שבדקו עצמן יום הראשון ומצאו טהור ויום ה' ומצאו טהור ובשאר הימים לא בדקו ר"א אומר הרי אלו בחזקת טהרה רבי יהושע אומר אין להם אלא הראשון ויום השביעי בלבד ר"ע אומר אין להם אלא יום השביעי בלבד . וקו"ל כר' אליעזר דהא א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר בארבע וחדא מינייהו הא דהכא כדאיתא בפרקא קמא דנדה [א] איבעיא לכו זב וזבה שבדקו עצמן יום הראשון ויום השמיני ומצאו טהור ושאר כל הימים לא בדקו לר' אליעזר מהו תחלתן וסופן בעינן והכא תחלתן איכא וסופן ליכא או דילמא תחלתן אעפ"י שאין סופן רב אמר תחלתן אעפ"י שאין סופן ור' חנינא אמר תחלתן וסופן בעינן והא ליכא . מיתיבי ושון בזב וזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור שאין להם אלא יום שמיני בלבד מאן שוין לאו ר' אליעזר ור' יהושע לא ר' יהושע ור' עקיבא וא"ר ששת א"ר זימיה בר אבא א"ר זבה שהפרישה טהרה ביום שלישי שלה סופרתה למנין שבעה ואסיקנא דלבר משלישי קאמר ואקשינן לבר משלישי פשיטא ופרקינן לא צריכה דלא בדקה עד יום שביעי ואשמעינן התם תחלתן אעפ"י שאין סופן והכא קמ"ל סופן אעפ"י שאין תחלתן . ומסתבר דהלכתא כרב חדא דהא רב ששת ורב ירמיה בר' אבא משמע דסבירא להו כוותיה כיון דאמרי לה משמיה ושקלי וטרו לתרוצא למימריה ועוד דכי אקשינן עליה משמעתא דטוע' שכפרק המפלת שהביאה לפנינו שלשה שבועין טהורין . ועשרה שבועות א' טמא וא' טהור דדיקא דבעי ספורין בפנינו דחינן מי לא אוקימנא כר' עקיבא אבל לרבנן לא בעינן ספורין בפנינו . ואמר' ומנא תימרא דלרבנן לא בעינן ספורין בפנינו דחנינא טועה שאמרה יום אחד טמא ראית וכולה ברייתא אלמא הלכה כרב אף על גב דדחי ליה

מנייה פתוח וכדסבר ר' מעיקרא ואלו לכו דלחן כיו נמי דלשון כשני וכו' כלומר כשמיני דלמך שני מלי טעמא כיון דפסק פסק כלשון נתי כיון דפסק פסק ונמי דמתניתין ליכא למימר דלאו דוקא דה"ס לראשון דהר טעמא חיה לכו וכיונו דלשקטין ומעיקרם מלי סבר כלי' דודלי פטמא דמסביר הוה וכו' מעיקרא מלי סבר דלא שאל וכיון שכן קו"ל כלמרו לו כרבי דקאמר דמד טעמא חיה לכו :

ומצאה טהור ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה בדקה עצמה יום השביעי שחרית ומצאה טמא ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טומאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ואם יש לה וסת דיה שעתה רבי יהודה אומר כל שלא הפרישה במנחה ולמעלה הרי זו בחזקת טומאה . וחכמים אומרים אפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהור ובין השמשות לא הפרישה אחר הימים בדקה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה ותניא אמרו לו לרבי יהודה אלו ירדה בין עיניה כל בין השמשות יפה אתה אומר עכשיו שמא עם סלוק ירדה ראתה מה לי הפרישה במנחה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי הפרישה בראשון . ואקשינן עלה בגמ' ובראשון מי איכא למאן דאמר כלומר דהא קתני במתניתין וחכמים אומרים אפי' בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהור . אלמא דוקא בשנים לנדתה הא בראשון לא דהוסת הוחזק מעין פתוח ומשני אין והתניא פירוש בניחותא * א"ר שאלתי את ר' יוסי ור' שמעון כשהיו מהלכין בדרך נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית מצאתה טהור ובין השמשות לא הפרישה ולאחר ימים בדקה ומצאה טמא מהו אמרו לי הרי היא בחזקת טהרה ששי וחמישי רביעי שלישי מהו אמרו לי בחזקת טהרה וראשון לא שאלתי וטעמיה שלא שאלתי התם טעמא מאי כולוהו לא בחזקת טומאה קיימי וכיון דפסק פסק ה"ג הואיל ופסק פסק ואקשינן מעיקרא מאי סבר כלומר בשלא שאל בראשון דמאי שנא ומשני הואיל והוחזק מעין פתוח . ואע"ג דר' לא שאל בראשון דקסבר דבראשון לא עלתה לה בדיקה אפי' הפרישה טהרה בין השמשות הואיל והוחזק מעין פתוח . ולבסוף נמי לא אשכחן דאיפשיטא ליה לגמרי דהא טעמיה שלא שאלתי קאמרי מכ"מ כיון → דאיהו קאמר טעמיה שלא שאלתי וקא יתיב טעמא דמסתבר מטהר בראשון כבשאר הימים ואשכחן בבבביתא דמיפשטא כהדיה מה לי הפרישה טהרה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי הפרישה בראשון שמעינן מינה דראשון כשני דכיון דפסק פסק וכ"ש עכשיו שהורגלו במוך דהוק שאין לך בדיקה גדולה מזו . ולפיכך אעפ"י שכל הנשים ספק נדות ספק זבות ואפשר שהיא נדה ומעינה פתוח אפ"ה כל שהפרישה טהרה ואפי' ביום ראשון הרי זו בחזקת טהרה ויש מחמירין בדבר . האשה שהפרישה טהרה ביום שפסקו דמים שלה צריכה לבדוק עצמה כל שבעה ימי הספירה כדי שיהו ספורים בבדיקה לפניה לא בדקה עצמה כלל באחד מימי הספירה אעפ"י שהפסיקה טהרה יום שפוסקת בו ולאחר שמונה ימים בדקה ומצאה טהור אינה טהורה שאין כאן ספורים כלל דתנן בפ' תינוקת הוב והובה שבדקו עצמן יום הראשון ומצאו טהור ויום ה' ומצאו טהור ובשאר הימים לא בדקו ר"א אומר הרי אלו בחזקת טהרה רבי יהושע אומר אין להם אלא הראשון ויום השביעי בלבד ר"ע אומר אין להם אלא יום השביעי בלבד . וקו"ל כר' אליעזר דהא א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כר' אליעזר בארבע וחדא מינייהו הא דהכא כדאיתא בפרקא קמא דנדה [א] איבעיא לכו זב וזבה שבדקו עצמן יום הראשון ויום השמיני ומצאו טהור ושאר כל הימים לא בדקו לר' אליעזר מהו תחלתן וסופן בעינן והכא תחלתן איכא וסופן ליכא או דילמא תחלתן אעפ"י שאין סופן רב אמר תחלתן אעפ"י שאין סופן ור' חנינא אמר תחלתן וסופן בעינן והא ליכא . מיתיבי ושון בזב וזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור שאין להם אלא יום שמיני בלבד מאן שוין לאו ר' אליעזר ור' יהושע לא ר' יהושע ור' עקיבא וא"ר ששת א"ר זימיה בר אבא א"ר זבה שהפרישה טהרה ביום שלישי שלה סופרתה למנין שבעה ואסיקנא דלבר משלישי קאמר ואקשינן לבר משלישי פשיטא ופרקינן לא צריכה דלא בדקה עד יום שביעי ואשמעינן התם תחלתן אעפ"י שאין סופן והכא קמ"ל סופן אעפ"י שאין תחלתן . ומסתבר דהלכתא כרב חדא דהא רב ששת ורב ירמיה בר' אבא משמע דסבירא להו כוותיה כיון דאמרי לה משמיה ושקלי וטרו לתרוצא למימריה ועוד דכי אקשינן עליה משמעתא דטוע' שכפרק המפלת שהביאה לפנינו שלשה שבועין טהורין . ועשרה שבועות א' טמא וא' טהור דדיקא דבעי ספורין בפנינו דחינן מי לא אוקימנא כר' עקיבא אבל לרבנן לא בעינן ספורין בפנינו . ואמר' ומנא תימרא דלרבנן לא בעינן ספורין בפנינו דחנינא טועה שאמרה יום אחד טמא ראית וכולה ברייתא אלמא הלכה כרב אף על גב דדחי ליה

שפסקו דמים הרי זו בחזקת טמאה עד שתפריש בסהרה → בדקה עצמה שחרית ומצאה טהור אעפ"י שלא בדקה עצמה בין השמשות הרי זו בחזקת טהרה . ראתה יום א' בלבד ופסקת בו ביום ובדקה עצמה ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה . ויש מתמירין כוון ספק ומעיניה פתוח . לעולם יהא אדם בלבו בתוך ביתו שהיא האשה בודקת עצמה יום הפסק טהרה במוך דהוק ויהא שם כל בין השמשות שוין בדקה ומצאה טהור כל ספק אע"ג שהפרישה טהרה ביום שפסקו דמים שלה צריכה שתדא בודקת כל ז' ימי ספוריה כדי שיהיו ספורים בבדיקה לפניה . לא בדקה עצמה מימי הספירה ובדקה ביום השמיני אע"ג שמצאה טהור אינה טהורה שאין כאן ספורים ולא עליה אלא יום שמיני בלבד . בדקה יום א' מימי הספירה ושאר כל הימים לא בדקה או שבדקה יום ז' ושאר הימים הראשונים מימי הספירה

המחילה לראות הוחזק מעינה פחות כל אמת יום ונחוקת טמאה היא ונריכה לחזור ולהפסיק נטוהרה ביום שלאחריו ומחלוקת זו תלויה בסוגיא דמשנה וגמרא פרק החינוקת (דף ס"ח) מיהו אף ביום ראשון אם נדקה בין השמשות ומלאה טהורה הרי היא טהורה ומונה שצעה מיום המחרת ואין צוה מחלוקת בין הפוסקים וביה יוסף האריך בזה והדבר פשוט:

[קונטרס אחרון] וכך משפטה אם תראה שני ימים או שלשה ופסקה לראות וכו'. נראה לפענ"ד דבר פשוט דהכי קאמר אם תראה שני ימים זה אחר זה וראייה השנייה היתה כל בין השמשות שהוא ספק יום וילנה דהו"ל ספק וזה שמה לראות בסוף היום שעבר וגם במחלת הלילה ביום שלאחריו או לראות שלשה ימים דהו"ל וזה ודאית משפט אחד להם לדעת ביום שפסקה וכו' ומהר"ד ולק כ"ץ (פרישה אות ב) כתב פירושים אחרים ולא נהירא [עד כאן]:

בפרק מינוקת (ס"ה) הילכך נשים האידנא שהן ספק וצוה נריכות להפסיק נטוהרה לדבוק עממן [ג] שידעו שנסתם מעינה כדאמר רב ב[ג] נטוהרה להפסיק נטוהר בשלישי שלה ולמחרתו מחיל למנות נקיים ע"כ וכן משמע ממחיתין שאכתוב בסמוך שאע"פ שהרגישה שפסקו דמיה לעולם היא נחוקת טמאה עד שפסקו ומלאה טהורה. וכיון דקיי"ל דיום שפסקה זו אינה סופרתו למנין שצעה אם רולה להחיל למנות השצעה נקיים ממחרת יום שפסקה זו נריכה לדבוק ביום שפסקה זו כדי שפסקו נטוהרה ולא תחיל לספור השצעה נקיים מיום המחרת אלא אם כן קדמה לדבוק ביום שפסקה זו ומלאה טהורה:

ב בדקה עצמה שחרית ומצאה טהורה אע"פ שלא בדקה בין השמשות הרי זו טהורה וכו' עד הו"א ומעיינה פתוח. הכל לשון הרשב"א בתורת הבית הקצר (כ"ז ע"ה ד). אלא שכתוב בו בנבא השנית לראות יום אחד בלבד ופסקה זו ביום ורבינו השמיט בו ביום משום דממילא

משמע. וטעמן של דברים משום דתנן בפרק מינוקת (סח). נדה שצדקה עלמה ביום השביעי שחרית ומלאה טהורה ובין השמשות לא הפרישה לאחר ימים נדקה ומלאה טמאה הרי זו נחוקת טהורה כלומר וכל טהרות שנגעה בהן אחר עבילת ליל שמיני טהורות דלמרינן השתא הוא דחזאי רבי יהודה אומר כל שלא הפרישה נטוהרה מן המנחה ולמעלה הרי היא נחוקת טמאה והכמים אומרים אפילו בשנים לנדחה נדקה עלמה ומלאה טהורה ובין השמשות לא הפרישה לאחר ימים נדקה ומלאה טמאה הרי זו נחוקת טהורה. ובגמרא (ס"ט ע"ב) תניא אמרו לו לרבי יהודה [ג] אלמלא ידעה מונחות בעיניה כל בין השמשות יפה אהה אומר עכשיו אימור עם סילוק ידיה לראות מה לי הפרישה נטוהרה ופריך בראשון מי איכא למאן דאמר כלומר דאפילו רבנן נחלקו דמתימין בשנים לנדחה הוא דקאמרי אבל בראשון לא דהוהוק מעין פתוח ומשני אין והתניא [ד] א"ר יוסי שאלתי את רבי יוסי ורבי שמעון נדה שצדקה עלמה ביום השביעי שחרית ומלאה טהורה ובין השמשות לא הפרישה לאחר ימים נדקה ומלאה טמאה מהו אמרו לו הרי זו נחוקת טהרה שני חמישי רביעי שלישי שני מהו אמרו לו נחוקת טהורה וראשון לא שאלתי וטעמי שלא שאלתי אטו כוליהו לאו

נחוקת טמאה קיימי וכיון דפסק פסק ראשון נמי כיון דפסק פסק ומעיקרא מאי סבר הו"א והוהוק מעין פתוח: **ד זכתב** בתורת הבית הארוך (ס"ט) אע"פ דרבי לא שאל בראשון דקסבר בראשון לא עלמה לה נדקה אלא אם כן הפרישה נטוהרה בין השמשות הו"א והוהוק מעין פתוח ולצטוף נמי לא אשכחן דפשיטא ליה לגמרי דהא טעמי שלא שאלתי קאמר מ"מ כיון דאיהו קאמר טעמי שלא שאלתי וקא יהיב טעמא דמסכת דטהורה בראשון כבשאר הימים ואשכחן בצרייתא דמיפשיטא נהדיא מה לי הפרישה נטוהרה מן המנחה ולמעלה בשביעי מה לי בראשון שמתע מינה בראשון כשני דכיון דפסק פסק ולפיכך אף על פי שכל הנשים עכשיו ספק נדוח ספק וצוה ואפשר שהיא נדה ומעיינה פתוח אפילו הכי כל שהפרישה טהורה ואפילו ביום ראשון הרי זו נחוקת טהורה יש מחמירים בדבר עכ"ל ונראה מדבריו שהמחמירים היינו היכא נדקה ביום ראשון קודם בין השמשות דאילו נדקה בין השמשות אף בראשון טהורה לדברי הכל א) וכן משמע דהא אמתימין נדקה שחרית קיימי חכמים דאמרי בשנים לנדחה כלומר אבל לא בראשון ודוקא שחרית (דיומית) [דומית] דשני דאירי ביה מחמירין ממעטי ליה אבל מבין השמשות דלא אירי ביה מחמירין לא ממעטי ליה: **אב"ד** הרמב"ם בפרק ו' מהלכות איסורי ביאה (ה"ט) פסק להחמיר בחכמים דמתימין דפגרי נדקה ראשון לאו נדקה היא ולא חילק בין שחרית לבין השמשות כלל ומיהו הרב המגיד הביא דברי הרמב"ן (פ"ג ע"ב) שכתב בדברי המחמירים כלשון הזה לראות בזמן הזה יום אחד נטוהרה ופסקה זו ביום אינה מונה מיום המחרת עד שחזור לדבוק ב) והיו ידיה בין עיניה כל בין השמשות שחוקת היום הראשון כולו טמא שהוהוק מעין פתוח ודמיה חוזרין לה אף על פי שפסקה בשחרית יש מיקל בדבר מכיון שצדקה ופסקה הדם ולאחר זמן מלאה טהורה הרי זו נחוקת טהורה עכ"ל ואם היה סובר הרב המגיד שדעת הרמב"ם לאסור נדקה ביום ראשון אפילו נדקה בין השמשות לא היה שחוק מלפרושי דדעת הרמב"ם היא מוחלטת מהשמי סברות שכתב הרמב"ן הילכך נראה לי דהרמב"ם לא אסר בראשון אלא בשלל נדקה בצין השמשות אבל אם נדקה בין השמשות ומלאה טהורה דמו ליכא למיחש למדי

דרכי משה

להיות בציבור והמה יעמדו חרץ עכ"ל ובאגור (ס"י א"ף שפה) ואני המחבר ראיתי במדינת נהגים ליכנס לבית הכנסת ומתפללות ועונות כל דבר שבקדושה רק נזהרות שלא לראות בספר תורה בשעה שהוזן מראה הספר תורה לעם עכ"ל וכן הוא (בזאב) [בבנימין זאב] סימן קנ"ג [ד] והאידנא במדינותינו המנהג כדברי שיערי דורא: **אב"ד** בית יוסף כתב באורח חיים סימן פ"ח (ע"ט. ד"ה כחוב) והשתא נשי דירין לא נהגו להמנע

פרישה

קצו (ה) אם תראה שני ימים או שלשה וכו'. קצת קשה הא אין נעשית וזה בשני ימים ואי מיירי בזמן הזה דמחזיקין אותה בזנה אפילו נראייה אחת הוה ליה למינקט יום אחד ודחוק לומר דנקט שני ימים משום וז נעשה וז בשמי ראיות וי"ל דנקט שני ימים משום דכתב אחר כך על זה "וכתב הרשב"א נדקה עלמה שחרית ומלאה טהורה וכו'":

חדושי הגהות

קצו [א] קצת קשה הא אין נעשית וזה בשני ימים ואי מיירי בזמן הזה דמחזיקין אותה בזנה אפילו נראייה אחת הוה ליה למינקט יום אחד וי"ל דנקט שני ימים משום דכתב על זה וכתב הרשב"א נדקה עלמה שחרית ומלאה טהורה וכו' דמירי דוקא ביום שני דמיום ראשון איכא פלוגתא כמו שכתב הרשב"א אחר זה (פרישה): [ב] שידוע א) שנסתם מעינה: [ג] א"מ"ל ידיה כל"ל עיני מוספות מגילה (כ"א). ד"ה אלמלא מערה וכו': [ד] אב"ד רבי שאלתי כ"ל:

הגהות והערות

[ג] וזה לשונו י"ע מה שתמהת על הנשים שמונעות עצמן מלבוא בבית הכנסת כשהן רואות דם כדי שלא לראות ס"ת. אין לחמוה. דמה שעושות היינו משום כבוד ולא שאסור להן לעשות כן וראיה לדבר וכו': קצו א) כן הוא ברא"ש, וברבינו ירוחם (דף רכ"א ע"ד) שדרכו להעתיק לשון הרא"ש כתב "שחדע": [ב] עיין בגמרא דף ס"ט ע"א אמר רב זכה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה סופרתו למנין ד נקיים, ומסיק כי קאמר רב לבר משלישי:

מפתח סדרי טהרה

קצו א) ס"ט סק"ט ד"ה תו יש לעיין: ב) ס"ט ריש סק"ט:

ומה שלא כתב כן בפירוש היינו לפי שאין דרכו ברוב המקומות אלא להעמיק לשון המשנה או הגמרא כמו שהוא: **7 א** (א) זמ"ש רבינו ומלשון אדוני אבי ז"ל יראה שצריכה שתפסוק בטהרה בין השמשות שכתב (קיצור פסקי הרא"ש נדה) וז"ל ואחר שיפסוק הדם תבדוק עצמה יפה יפה ובדיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. נראה מדברי רבינו שהרא"ש סובר דנאזיה יום שתפסוק צריכה לדקוק בין השמשות וזכרי יהודה דממתימין דלמך כל שלא הפרישה בטורה מן המנחה ולמעלה הרי זו בחזקת טמאה דהא לא חילק הרא"ש בין יום ראשון לשאר הימים

וה"כ הוא קשה למה פסק כחידושי ד' לכן נראה לי דהרא"ש לא כתב כן לפסק הלכה אלא לריוחא דמילתא דלפילו מאן דסבר דבהפסקה ביום הראשון נמי סגי בבדיקה שחרית מודה דנאזיה יום שתפסוק עדיף טפי לדקוק בין השמשות דמחזקה נפשה מידי נדוד ספק וכל שכן לסוברים דבהפסקה ביום הראשון צריכה בדיקה בין השמשות לכתחלה אית לן לאורוי דכשהפסקה בשאר ימים נמי תדקוק בין השמשות כי היכי דלא יתמך להו יום ראשון בשאר ימים ומדע שדברי הרא"ש הם בהלכות נדה נקוצר סתידר בצוק מסכת נדה להורות לנשות ישראל אם המעשה אשר יעשו ולכן כתב דנאזיה יום שתפסוק תדקוק בין השמשות ללא יד כל ספק מיהו היכא דבדיקה שחרית ולא בדיקה בין השמשות כהא לא איירי ואפשר דס"ל כחכמים בתראי או כמנא

קמא דממתימין דסבר דוקא כשפסקה ביום שביעי לא נעיא בדיקה בין השמשות ג' אבל פסקה בשאר ימים נעיא בדיקה בין השמשות וזה נראה יותר דמשום הכי מסתמך לה סתומי אי משום דרוז נשים פוסקות קודם השביעי ואי משום דכיון דנפוסקת נכולהו יומי נעיא בדיקה בין השמשות כד מפוסקת ביום השביעי לית לן לאורוי היחידא ביום השביעי כי היכי דלא יתלפו שאר יומי ביה אבל לומר דסבר דהלכה כרבי יהודה דנאזיה יום שתפסוק מנריך בדיקה בין השמשות ואפילו דיעבד כדמשמע מדברי רבינו ד' זה דבר שאין להעלותו על הדעת בשום פנים. ורבינו ירוחם (נכ"י ח"ג דף רכ"א ע"ד) כתב ה' קמס כדברי הרשב"א נראה שסובר שאין חולק בדבר וגם זה סעד לדברי דאם איתא דהוה ס"ד דפליג הרא"ש במילתא לא הוה שחיק מיניה: **7 ב** דקא אמרן משמע ודאי דלאו דוקא דהא בין השמשות ספק מן היום ספק מן הלילה הוא ואם לא בדיקה קודם לכן איך ראוי שמעלה לה דכיון דמסקתא לן שמה מן הלילה הוא נמצא שיום שפוסקת זו סופרתו למנין ו' ועוד דהא רבי יהודה דמחמיר לא אמר אלא מן המנחה ולמעלה ה' ומשמע דממתימין קטנה ולמעלה קאמר ומ"מ דבר פשוט הוא דקודם זמן בין השמשות טוהר הוא ואף קודם בין השמשות דרבינו חס (מוס' שם לה. ד"ה חרי ופסחים ז' ד"ה ר' יהודה) דההוא לא הוי אלא קודם הלילה וזמן מנחה קטנה ז' שעות וחצי ו' קודם הלילה הילכך בין השמשות דקאמר הרא"ש היינו בין השמשות דרבינו חס שעדיין הוא יום גמור וא"ר סמוך לבין השמשות האחרון דלע"ג דמן המנחה ולמעלה סגי מ"מ לכתחלה רבה להורות שדבדוק היותר סמוך ללילה שאפשר כדי לנאזי מידי ספק ואילו היה אפשר לה להיות ידיה בין עיניה כל בין השמשות כך היה מורה כדי לנאזי ידי כל ספק אבל לפי שאי אפשר לה לעשות כן לא הורה כך אבל מ"מ מה שאפשר לתקן דהיינו לדקוק סמוך לבין השמשות הורה שחשבה כן. ולי מה יקרו דברי הרשב"א שכתב נחומת הבית הקצר (כ"ו ע"ה כד.) וז"ל לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שמהא האשה בודקת יום הפסק טהרה בתוך דחוק ושיהא שם כל בין השמשות שזו בדיקה מוזילה מידי כל ספק עכ"ל ורבינו שהעמיק דבריו לא ידעמי למה השמיט מיקון זה שהוא כאילו ידיה בין עיניה כל בין השמשות דמו

פרישה (ג) ראתה יום אחד בלבד וכו'. פירוש אם ראתה ז' או ג' ימים כולי עלמא סוברים דאם לא בדיקה אלא שחרית דטהורה אבל אם לא ראתה אלא יום אחד בלבד וכו' י' מחמירין מספק ומנריכין ג"כ בדיקה בין השמשות שחוקת יום הראשון כולו טמא שהחוק מעיין פתוח דמיה מחזיק לה אף על פי שפסקה בשחרית: (א) זמ"ש רבינו ומלשון אדוני אבי הרא"ש ז"ל יראה שצריכה שתפסוק בטהרה בין השמשות וכו'. קמא קשה דלמא גם הרשב"א מודה להרא"ש דמייירי לכתחלה והרשב"א (כתב) בדיקה עלמה שחרית וכו' דמשמע

דמייירי דיעבד, (וכמ"ס) [ונמה שכתבתי] נסמך דהרא"ש מנריך שיהא דקוק כל בין השמשות נמישז קמא גם כן זה דודאי מדהחמיר כולי האי א"כ לעיכוב קאמר דעל כל פנים נעתינ הבדיקה בין השמשות אי נמי לא לאפלוגי כתב לשון הרא"ש אלא לאשמועינן דנעתינ דקוק כל בין השמשות ודו"ק. ואף על גב דגם הרשב"א כתב כן בהדיא נחומת הבית הקצר והביאו בית יוסף מ"מ הלא הבית יוסף חמה על רבינו על שלא כתב כן נשם הרשב"א ולריך לומר דנפוסח מורת הבית שהיה צד רבינו לא היה כחוב כן ומשום הכי כתבו נשם הרא"ש ונלשון פלוגתא וק"ל:

דרישה
להחמיר לכתחילה שמהא בודקת ביום הפסק טהרה בתוך דחוק ושיהא שם כל בין השמשות שזו הבדיקה מוציאה מידי ספק. רשב"א. ר"ל דאם אח"כ כשתוציאנו לא תמצא בו דם מובטחת היא שלא ראתה דם בתחילת כניסת הלילה השייך ליום ראשון של השבעה ואם תראה דם אין נפק"מ אם הדם יצא ממנה בתחלת בין השמשות או בסופה הא עכ"פ יום של מחר לא תספור מספק משא"כ כשתבדוק בתחילת בין השמשות אף שלא תמצא דם על המוך דילמא עדיין אינו לילה ובעת התחלת לילה תראה דם ואין זה הפסק בטהרה ואם תבדוק סוף בין השמשות אזי יש לספק אם היתה בודקת נפשה מתחילת בין השמשות דלמא ראתה דם ודלמא התחלת לילה היה וק"ל:

הגהות והערות
ג' דבריו הם על פי פירוש רש"י (סח. ר"ה אפילו) רש"ל מחלוקת בדבר, אמנם עיין תוספי הרא"ש שכתב דתרי תנאי בדבר וחכמים מפרשי מילי דתיק עיי"ש: ד' כ'לומר דמשמע דמה שכתב דמלשון הרא"ש יראה וכו' הוא לאפוקי מהרשב"א דלעיל שמתיר בדיעבד על כל פנים, דמלשון א"א הרא"ש ז"ל לא יראה כן אלא שצריכה שתפסוק בטהרה בין השמשות ואפילו בדיעבד. ועיין ב"ח: ה' [ששון רבינו ירוחם צ"ע דזה לשונו 'ולפיכך כל אשה שחוראה באיזה ענין שיהיה צריכה ז' נקיים חוץ מיום שפוסקת כי בזמן הזה צריכה להפסיק בטהרה ולברוק עצמה שדוע שנטתם מעינה ולמחרת תתחיל לספור, ואם בדיקה שחרית ומצאה טהור אע"פ שלא בדיקה אמר בין השמשות הוי בחזקת טהרה וסופרת אותו יום' ע"כ, ומשמע דפירש מה שאמרו בדיקה שחרית היינו שחרית יום א' מהנקיים וצ"ע. וכנראה יש שם איזו ט"ס וכונתו לדינו של הרשב"א: ו' עיין ברכות דף כו ע"ב:

מפתח סדרי טהרה
ג) ט"ט סק"ט ד"ה ובדברי: ד) ט"ט סק"ט ד"ה ג: ה) ט"ט סק"ט ד"ה היוצא:

ג וכו' ובדיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. הדבר פשוט דלאו דוקא בין השמשות קאמר שהוא ספק יום ספק לילה אלא סמוך לבין השמשות קאמר דעדיין יום גמור הוא וזהו שכתב רבינו ובדיקה זו תהיה בין השמשות ביום שחפסוק בו אלמלא דלרין שחפסוק ביום ממש ואם כן סמוך לבין השמשות קאמר דלכתחלה תבדוק היומר סמוך ללילה שאפשר כדי ללא מדי ספק ראייה וכן פירש בית יוסף ועיין שם והכי נקטינן דאפילו ראמה ב' או ג' ימים זריכה שבדוק ביום היומר סמוך ללילה שאפשר ודלא כמשמעות השלחן ערוך (פ"ה) שהשיטת מלת זריכה שחפסוק נטירה בין השמשות שכתב רבינו על שם הרא"ש אלא זריכה ומחוייבת היא נכך ודוקא בעוד יום היומר סמוך ללילה שאפשר, ולכן נראה לפענ"ד דנקיט כשמתפללים הקהל ערבית בעוד היום גדול ויומר נכון היה שבדוק עצמה לאחר תפלת ערבית בעוד שהוא יום סמוך ללילה שהוא כמו שעה או יותר או פחות לאחר תפלת ערבית אלא

הואיל ונפק מפומיה דמהרא"י דאין להפסיק נטירה אלא קודם תפלת ערבית כמו שכתב נחרומה הדשן סימן רמ"ח נרין ליהוי לכתחלה להפסיק קודם תפלת ערבית מיהו לכתחלה זריכה עוד לבדוק עצמה גם אחר תפלת ערבית בעוד שהוא יום היומר סמוך ללילה שאפשר שזאת היא עיקר ההפסקה נטירה אבל דיעבד אם לא חזרה וזדקה אחר תפלת ערבית ט' אי נמי דיעבד אם לא נדקה קודם תפלת ערבית מורין לה שמהא טודקת עצמה לאחר תפלת ערבית לכתחלה ותחיל למנות מיום המחמת שזו היא עיקר ההפסקה נטירה ביום שהוא היומר סמוך ללילה שאפשר כן נראה לי. ולפי זה מה שכתוב בהגהות שז"ע (שם) דאם נתקלקלה חוץ ימי ספירתה סמוך לערב שראתה דס או מלאה כתם אחר נרכו דמפסיקין נטירה אף לאחר נרכו דחשנינן ליה דיעבד דמשמע דוקא חוץ ימי ספירתה אבל נחלת ספירתה אם ראתה דס אחר נרכו אף על פי שעוד היום גדול אינה מפסקת נטירה היום אלא ביום המחמת ליחא אלא אף נחלת ספירתה מפסקת נטירה אפילו אם ראתה דס סמוך לערב כיון שעדיין יום גמור הוא ואדרבה זו היא עיקר ההפסקה נטירה כדפרישית ואם לא ראתה שום דבר לא דס ולא כתם אלא שלא הפסיקה קודם נרכו אף בעל ההגהות שז"ע מודה דמפסקת נטירה לאחר נרכו אפילו עשו הקהל שנת ככתב באגור על שם מהר"י מולין ומפורש כן בהגה"ה להדיא:

ז"ל יראה שצריכה שתפסוק בטהרה בין השמשות שכתב וזה לשונו ואחר שיפסוק הדם תבדוק עצמה יפה יפה (ד) ובדיקה זו תהיה בין השמשות ביום שתפסוק בו מלראות ותלבש חלוק הבדוק לה שאין בו כתם (ה) ומיום המחמת תתחיל (ו) לספור שבעה נקיים: ה לא בדקה עצמה ביום שפסקה מלראות ובדקה לאחר שלשה או ארבעה ימים ומצאה טהורה הרי זו בחזקת טמאה עד שפסקה בטהרה שלעולם אינה סופרת עד שתבדוק אם פסקה ואז מונה למחרתה: ד ובכל שבעת ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעם אחת ביום ובספר המצות כתב פעמיים אחת שחרית ואחת ערבית. ומיהו אפילו לא בדקה בכל השבעה אלא פעם אחת

ליכא לספוקי כלל ונראה שלמיקון זה קורא נדברי הרמב"ן שהביא הרב המגיד ז' ידה בין עיניה כל בין השמשות דאין לומר ידיה בין עיניה ממש כל בין השמשות קאמר דזה דבר שאי אפשר לעשות כן: כתוב נחרומה הדשן → [ו] שאם התחילו הקהל להתפלל ערבית ועוד היום גדול יש אומרים שיכולה לבדוק באותה שעה ותחיל מיום המחמת והוא ז"ל חלוק נדבר משום דכיון דהתחילו הקהל להתפלל ערבית כבר עשו אותה שעה לילה הילכך חשבינן כאילו הוא מיום המחמת והילכך אין יום המחמת עולה לה מן המנין ליום שפסקת בו אינה סופרתו למנין שבעה והאגור (פי' אלף שמו) כתב שמהר"י מולין (שו"ת מהר"ל) המדעות סי' נה) השיב ככברא ראשונה לאחר תפלת ערבית נחשב יום לענין הפסקה ואפילו נערב שנת אחר תפילת ערבית וקצלה שנת כי היא תוספת לא שייכא לענין נדה: ג כתב המרדכי (שטעות סי' משלו) נשם הרוקח (פי' שזי ד"ה שבעה, ופי' שיה) דיום שפסקת תבדוק עצמה לערב ותלבש חלוק לכן שאם מראה עוד שיהא

יכר נחלוקה וצילנה תשים קדיינים לנשים נמטתה או נקיים מכתמים ומנהג כשר הוא כשהאשה מפסקת נטירה הן לרחוץ וללבוש לנשים אמנם אם אינה רוחצת אלא פניה שלמטה דיה נכך עכ"ל זה לשון האגור (פי' אלף שטא) אשה ההולכת בדרך ואין לה נגדים נקיים ח"ו ללבוש תפסקו שבעה נקיים רק שהחלוק נקי מדם ויש חולקים. שערים מדווא (ה' נה י"י יט). עד כאן לשונו: ה לא בדקה עצמה ביום שפסקה מלראות ובדקה לאחר שלשה ימים ומצאה טהורה הרי זו בחזקת טמאה עד שפסקה בטהרה שלעולם אינה סופרת עד שתבדוק וכו'. כ"כ הראש"ח נחרומה ה"מ (הארוך והקצר ב"ו ריש ע"ה) ופשוט הוא מהמשנה שכתבתי בסמוך: ד(וא) ובכל שבעת ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעם אחת ביום. כן כתבו הרמב"ן (פי' ה"ד, פי' ה"ג) והראש"ח (שם נד). והרא"ש (פי' סי' ה) דלכתחלה מיהא זריכה לעשות כן וכן כתבו הגהות מיימוניות פרק ו' (א"טו"ז אות ד) נשם התוספות (ו: ד"ה ר"ח) ומדמנו סתם ין תבדוק בכל יום משמע דלכתחלה אינה זריכה לבדוק יותר מפעם אחת ביום: וכו' רבינו שבספר המצוות כתב פעמיים וכו'. כן הוא בסמ"ג (לאין קרא דף לו ריש ע"ד) וסמ"ק (פי' רג ע"ג) וספר התרומה (פי' פו) והמרדכי (פי' משלו) נשם הרוקח (פי' שזי ד"ה בעל ד"ה שמה) שזדקת פעמיים בכל יום מימי הספירה פעם אחת בשחרית כשעומדת ממטתה ופעם אחת כשהולכת לערבית ונראה לי שלמדו כן מדמתן כפ"ק נדה (א). פעמים זריכה להיות זדקת שחרית ובין השמשות יא: וכו' ומיהו אפילו לא

ד ובכל שבעת ימי הספירה צריכה להיות בודקת וכו'. הכי משמע מדלא פליגי תנאי נמתניתין פרק המיעוקת (סוף דף ס"ח:) אלא היכא דלא נדקה אלא יום ראשון ויום שמיני והלכה כרבי אליעזר דהרי היא בחזקת טהורה אבל לכתחלה הכל מודים לרבי עקיבא דלרביה לבדוק לכתחלה פעם אחת ביום וכן כתבו התוספות פ"ק נדה (דף ו': ד"ה ר' אליעזר) וכן פסק הרא"ש פרק המיעוקת וכן פסקו שאר פוסקים:

ה וכו' ובספר המצוות כתב פעמיים וכו'. טעמו דהכי תנן כפ"ק (דף י"א). ואף על גב דאסיקנא דהס דלא אמרו אלא לטהרות אבל לנעלה לא נעיא דביקה ודלעיל צמינן קפ"ו היינו דוקא לאחר שנטלה שרי היא בחזקת טהורה לנעלה אבל בספירת שבעה נקיים היא בחזקת טמאה זריכה דביקה פעמיים שחרית וערבית שחרית להוליאה מידי ספק שמהא ראתה ביום דבספירת שבעה נקיים לנעלה זריכה דביקה כמו לטהרות לאחר שנטלה:

ו וכו' ומיהו אפילו לא בדקה וכו' עד בתוך השבעה. כך היא מסקנת הרא"ש בפרק מיעוקת דהכי מוכחא הסוגיא לשם (דף ס"ט.) והוא פרישה

(ד) ובדיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. לאו דוקא דהא ספק לילה הוא אלא סמוך לבין השמשות. בית יוסף, ועיין שם שכתב עוד מזה. ולענ"ד נראה דלזה לומר שמהא הפסקת גם בין השמשות שמהא הוא עדיין יום והיינו שכתבנו מן נחמו מקום ויהיה שם כל בין השמשות כמו שכתב הראש"ח ואז תלא מידי ספק ותהיה הבדיקה עולא קודם לילה ונדאי סמוך ללילה: (ה) ומיום המחמת תתחיל לספור שבעה נקיים "עכ"ל. כן ז"ל והוא נקולר דיני נדה שלו בצוף מסכת נדה:

חדושי הגהות
[ה] לספור ז' נקיים עכ"ל כן ז"ל (פרישה): [ו] סימן רמ"ח:

הגהות והערות
[ז] הביאו ב"י לעיל ר"ה אבל: [ז] לפנינו ברוקח ליחא לשון זה ממש, ובאמת במרדכי כתב "רוקח" לאחר כל הקטע המובא כאן, וא"כ היה אפשר לומר דעד החלק האחרון "ומנהג כשר וכו'" הוא מספר התרומה, כי מצאנו לשון זה ממש בספר התרומה (ס"ו פז) וידוע שהמרדכי מרבה להעתיק ממנו (גם שלא בשמו) ועיי"ש: [ח] ברוקח לפנינו משמע דלכתחלה סגי בפניה של מטה עיי"ש בס"י וכו', ובס"י שזי כתב רק "ויש שרוחצות פניה של מטה" עיי"ש, אמנם בספר מעשה רוקח הלכות קידושין סימן קע כתב ח"ל "ואחר שפוסקות רוחצות ומלבנות בגדים נאים וסדיינים לבנים וצריכה לבדוק בכל יום ויליה פן תראה דם נחרול ואם אינן רוחצות בפניה למטה ולובשות בגדים לבנים די לה" אולי כוונתו ואחר שפוסקות

המנין וחזרת למנות עד שיהיו לה ז' רצופים נקיים לגמרי.⁶⁴
 ת. הפולטת ש"ז בתוך ימי הספירה סותרת אותו יום ואינה סופרתו.⁶⁵ נמצאת מונה בכאן בסירונין. לפיכך המשמשת מטה וראתה ופסקה בו ביום אינה מתחלת לספור ז' נקיים עד שיעברו עליה ז' עונות שלימות.⁶⁶ משעת שימושה, חוששין שמא תפלוט ש"ז ותסתור מכאן ואילך אין לחוש שכבר הסריח ש"ז במעיה ואינה מטמאה.
 ט. בד"א בזמן שלא הלכה ברגליה אבל הלכה ברגליה אחר תשישי יראה לי⁶⁷ שאין חוששין לה, שכל מה שיש לה לפלוט פלטה בהילוכה, ויש שהורי⁶⁸ שאין פולטת ש"ז סותרת כלום אלא לענין הטהרות כדרך טומאתה כן ספירתה.

י. האשה סופרת לעצמה⁶⁹ שנאמר⁷⁰ וספרה לה לעצמה. ונאמנת לומר טבלתי וטהורה אני⁷¹, החזקה נדה בשכנותיה כגון שלובשת הבגדים המיוחדים לה לימי נדות אינה נאמנת.⁷² אמרה לו טמאה אני וחזרה ואמרה לו טהורה אני אינה נאמנת, ואם נתנה אמחלא לדבריה נאמנת.⁷³ כיצד תבעה בעלה ואחותו או אמו עמה בחצרה ואמרה לו טמאה אני, ואח"כ חזרה ואמרה טהורה אני ולא אמרתי לך תחלה טמאה אני אלא מפני אחותך או אמך שמא יראו אותנו נאמנת, וכן כל כיוצא בזה.⁷⁴
 יא. הסומא בודקת עצמה ומראה לחברתה, אבל החרשות והשוטות צריכות פקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות ואח"כ יהיו מותרות לבעליהן.⁷⁵
 יב. הוקבע לה וסת הרי היא כשאר הנשים, לא הוקבע לה וסת חישישת לו מל' יום לל'

בעית רמי בר חמא ועי' תוס' שם. ושם מב א בעי דרב שמאל בר ביפא ומסקינן דרואה הוי וסותר. 66 כרבנן שבת פו ב. 67 ע"פ נדה מא ב אי דאולה בכרעה בהוי דאולה שזיתיה. ועי' טור סוף סי' קצו שהביא את רבנו ז"ל שהרא"ש פליג עליה. 68 הראב"ד בתשובה והביאו רבנו בחידושו מב א וש"נ. 69 כתובות עב א. 70 ויקרא טו. 71 נדה יב א: עד שתאמר לה טהורה אני. 72 ע"פ כתובות שם, קדושין פ א והחזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקה זכר. 73 כתובות כב א. 74 רמב"ם איסורי בי' ד"ה הי"ב, טו"ד סי' קפ"ה. 75 נדה יג ב, רמב"ם הל' איסורי בי' ה"ט"ו, טור סי' קצו.

שבדקה ופסק הדם ולאחר זמן מצאה טהור ה"ו בחזקת טהורה.
 ב. לא בדקה עצמה ביום ההפסקה ובדקה עצמה לאחר שנים ושלשה ימים ומצאה טהור, הרי היא בחזקת טומאה.⁷⁶ לעולם אינה סופרת עד שתבדוק⁷⁸, אם פסקה מונה מיום של מחר ואילך.
 ג. כל ז' הימים צריכה בדיקה פעם א' בכל יום.⁷⁸ בדקה ביום הראשון או בשני או בשלישי ושוב לא בדקה, בודקת בשעת טבילתה ודיה אפילו ביום ז' בלבד הרי זה בחזקת טהורה, שהרי בדקה והפסיקה קודם לכן.⁷⁹
 ד. ישבה לה כל ז' ולא בדקה וביום ח' בדקה, אעפ"י שהפסיקה כבר בטהרה קודם שתספור אין לה אלא יום אחד ומשלמת עליו ששה וטובלת.⁸⁰

ה. בדיקה זאת שהנשים בודקות צריכה שתהיה בודקת בצמר גפן נקי, או צמר נקי ורך, או בבגדי פשתן ישנים שחוקין, וכולן צריכין שיהיו לבנים.⁸¹ כדי שיהא כל מראה היוצא ממנה ניכר בה, ובגדים אלו שבודקת בהן נקראים עדים.⁸²
 ו. כיצד בודקת את עצמה מכנסת את העד לאותו מקום, ובודקת בכל הורין וסדקים שבו⁸³ ורואה אם יש בעד שום מראה הראוי לטמא אותה, לא הכניסה העד לחורין ולסדקים אין זו בדיקה אלא קינוח ולא עשתה כלום, ואצ"ל שאין חלוקה בדיקה אעפ"י שלא מצאה בו כלום.

ז. כבר ביארנו ז' ימים נקיים צריכין שיהיו רצופין, ולא תהא ראיית דם מפסקת ביניהן, אפילו ראתה בסוף יום ה' סמוך לשקיעת החמה או בין השמשות שהוא ספק, טותרת ל' 57 משנה סח, א. 58 ע"י גמ' ט"א, ורש"י ד"ה והכא ורבנו בחי'. 58 דלכתחילה כולה ס"ל דבעי ספורים כל היום. ע"י סח ב. 59 כ"ר"א וכי רבנו והרא"ש דאמצעי כ"ש משביעי, ועי' בעה"צ והשגות הר"י"ה שנהלקו בזה. 60 שם דאבעי בדקה בשמיני ומסקינן דזה מנייהו בעי. 61 יז א וכשינוייה בתרא. 62 רמב"ם איסורי בי' ה"ט"ו, טור סי' קצו ע"פ נדה יז ב. 63 מהא דאמ' ה א מתוך שמהומה וכי' עי' רבנו שם. ועי' בי' קצו ש"כ שרבנו לא כי לעומק עיי"ש. ועי' בהג"ר"א אות כב. 64 לשון הרמב"ם פי' מאיסורי בי' ע"פ נדה לו ב, סו ב אחר לכולם שלא תהא טומאה מפסקה ביניהם. 65 נדה לג ב

נקיים וראתה בו' טפה כחדל, ודאי צריכה לישב ז' נקיים, ויש שאינן בקיאות בין תחלה ראייה לסתירת הספירה ויבא הדבר לידי טעות.⁴⁸
 יט. הומרא זו שנהגו בנות ישראל הוכשרה בעיני הזכמים ועשו אותה כהלכה פסוקה.⁴⁹ בכל מקום, לפיכך אסור לאדם להקל בה ראשו לעולם.
 כ. אעפ"י שדין הזבה לטבול ביום ז' מאחר שתנן החמה, גזרו חכמים שלא יהו עושות כן כדי שלא יהו משמשות ביומן ויהא להן תרבות רעה שמא תראה ותסתור.⁵⁰ אלא טובלת בלילה שהיא תחלת ח', ואם עברה וטבלה ביום ז' אינה צריכה לחזור ולטבול.⁵¹ ויש מן הגאונים⁵² שהורו שלא עלתה לה טבילה, ולא יראה זה.

פרק שני

ד ספירת השבעה נקיים שהאשה סופרת לזיבתה בין בזמן הוה בין בדין תורה כך היא, בודקת עצמה יפה יפה⁵³ ואם פסק הדם מתחלת לספור מיום המחרת, אפילו ראתה בשחרית ואח"כ בדקה עצמה והרי פסקה אינה צריכה בדיקה אחרת כל היום, ואין חוששין שמא חזרה וראתה בלילה או בין השמשות אלא למחר מתחלת לספור ז' נקיים.⁵⁴
 א. ראתה בזמן הזה יום ראשון בשחרית ופסקה בו ביום, אינה מונה מיום המחרת עד שתהזור לבדוק ויהיו ידיה בין עיניה כל בין השמשות.⁵⁶ שחוקת כל יום הראשון כלו טמא שהחזק מעין פתוח, ודמים חורין לה אעפ"י שפסקה בשחרית, ויש מיקל בדבר.⁵⁶ מכיון

יד. אין האשה טמאה עד שתראה דם ממקור דמיה.⁵⁹ והוא המקום שחכמים קוראין אותו חדר.⁶¹ ואין כל המשקים היוצא מן החדר מטמאים אלא הדם בלבד.⁶² ומראות היו לחכמים שבהן מיטמאין הדמים וכל שאינו מאותן המראות, מטהרין אותו.⁶³
 טו. כשנתמעט לבן של חכמים מפני כובד הגלות והכיפת הצרות, חששו שמא יבאו לטעות בדבר שזדונו כרת שהרי אפשר שתראה האשה בימי נדתה ז' ימים ויהיה של ששה דם טהור ושל יום ז' דם טמא.⁶⁴ ואפילו מראה דם להכם גדול ובקי אפשר שתטעה בעצמה במנין הנדות והזיבה.
 טז. הרי שראתה בסוף י"א מימי הזיבה ומחרתה, וטעתה והיתה סבורה שראיה ראשונה בימי הנדות ומונה ממנה, ואינה ראויה למנות אלא מיום המחרת שבו התחילה נדותה.⁶⁵ לפיכך עמד רבינו הקדוש ותקן שכל אשה שתראה יום א' תספור ז' נקיים ואם ראתה שנים תשב ז' נקיים, ואם ראתה שלשה תשב ז' נקיים, ובכל ימים שתראה כך היא נדונה ואינה צריכה להראות דם להכם ולא למנות ימי נידות וזיבה, יי. אעפ"י שזו התקנה אין בה בית מיחוש, החמירו בנות ישראל על עצמן שאפילו ראתה יום א' דם טפה כל שהיא ופסק הדם סופרת לה ז' נקיים.⁶⁶ בין שראתה בעת נידתה בין שראתה יום א' או ב' או ה' כולן או יותר, משיפסק הדם סופרת ז' נקיים כדין זכה גדולה.⁶⁷

יח. ומפני מה החמירו בנות ישראל כך על עצמן, כדי שיהיו בכל זמן מונות מנין אחד ולא תשתנה מנהגן בין ראייה א' לג' ימים, הרי שראתה ג' ונעשית זכה התחילה וספרה עד ז' מאיסורי ביאה והארץ בזה בחיודושו נו א, הגר"י.
 40 ראה לעיל הערה 2. 41 לעיל יז ב. 42 יס א, רמב"ם פי' ה"ו. 43 יט א. 44 כ"כ הטעם בחו"ס סו א. 45 כ"כ רש"י, ורבנו בחידושו הביא ב' הפירושים, ועי' מה ש"כ שם וראשונים שם ור"ן שבעות פ"ב ומאירי ברכות לא א. 46 חומרא דר' זירא נדה שם וש"נ. 47 לשון הרמב"ם איסורי בי' א ה"ד ע"פ נדה שם, טור שם. 48 כ"כ רבנו בחידושו שם, וכ"ה ברש"י תוס' מגילה כח ב, ועי' ר"ן שם. 49 ברכות לא א. 50 סו ב ועי' רבנו שם וראשונים שם, ובי' סי' קפג. 51 זו דעת הרמב"ם פי"א הי"ו לענין מ"מ בשם רבנו וש"ע קצו סעיף ה.

52 השאלות הובא בתוה"ב בית ז שער ז, והג"מ בשם מהר"ם, ועי' ש"ך שם סק"א. 53 ע"י ס"א א ורש"י ד"ה והכא, ומהר"ש"א בדין הפסק טהרה בנדה והיה בובה. 54 משנה סח, א. 55 נדה סח, ב בראשון לא שאלתי וטעיתי שלא שאלתי, וס"ל לרבנו דמספ"ל ולהוגרא, וכע"ז דעת הרמב"ם פי"ו מאיסורי הכ"א וכמ"ש המ"מ שם, ועי' בי' ריש סי' קצו, ועי' בגמ' אמרו לו לר"י אלמלא ידיה מונחות בעיניה, ועי' בהג"ר"א שם אות ז וה. 56 וכשיטה זו כ' הרשב"א בתוה"ב ובטור שם, ובהג"ר"א כ' ש"כ"מ שזו דעת התוס' ד"ה אמרו, ועי' טורי טהרה, וחזת דעת ריש סי' קצו לענין מ"מ דחוק ע"ש.

נקיים, אבל טבילתן מיהא כטבילת הנדה ואין טובלות אלא בליל שמיני כמו שאנו עונידים לפרש בשער הטבילה¹⁰.

סימן ב

7 וכיון דכולהו נשי האירנא זבות משוינן להו איצטרכינן לפרושי דין ספירת השבעה היאך הוא.

ציוני הלכה

ה"א. סי' קנ"ו סעי' א' וז"ל ז"ל.
ה"ב. סי' קנ"ו סעי' ג'
ה"ג. סי' קנ"ו סעי' ד'

מסורת הראב"ד

(ד) סי' א' הל' ה'
(ה) סי' א' הל' ב'
(1) ע"ע לקמן סי' ג' הל' ג' בנדרי הבדיקה לכתחילה.

א ונאמר תחילה כי ספירת שבעה נקיים אינה אלא לאחר שלשה דברים, אחר הפסקת הדם, ואחר יום ההפסקה¹¹, ואחר הבדיקה¹². וכל שעה שתפסוק מן היום אם בדקה וראתה שפסק הדם ואפילו בשחרית עוד אינה צריכה בדיקה כל היום (נדה ס"ג), ולמחר תחל לספור שבעה נקיים, ואין חוששים שמא חזרה וראתה בלילה או בין השמשות, שאלו ראתה בין השמשות אכר ממנה כל אותו היום מספק, שמא בין השמשות לילה הוא.

ב וספירת השבעה כבר אמרנו¹³ שלא היא הפסקה ביניהן. ואם הפסיקה ביניהן צריכה לחזור ולספור שבעה נקיים חוץ מיום ההפסקה וצריכה בדיקה להפסקה כתחלת זבה.

עתה נפרש דיני הבדיקה שהיא צריכה לבדוק את עצמה.

ג ונאמר, כי אע"פ שבדקה עצמה ביום ההפסקה צריכה עוד לבדוק את עצמה בימי הספירה בכל השבעה, שהרי שנינו (נדה ס"ג) הזב והזבה שבדקו עצמן ביום הראשון וביום השביעי ומצאו טהור ושאר הימים לא בדקו. רבי אלעזר אומר הרי אלו בחזקת טהרה וכו'. קתני שבדקו ולא קתני בודקין עצמן ביום הראשון וביום השביעי ועוד אינן צריכין בדיקה, אלמא לכתחלה מצות בדיקה כל שבעה¹⁴ (ב).

השגות הרז"ה

(ב) עוד כתב רז"ה מדקתני הזב והזבה שבדקו עצמן ביום הראשון וביום ה' וכו' לא קתני בודקין אלמא לכתחילה מצות בדיקה כל ז'. מיהו אם לא בדקו אלא בתחלתן ובסופן או בתחילתן ולא בסופן או בסופן ולא

לנפש תדרשנו

ד. יום ההפסקה. בפשטות כונת רבנו היא לאפוקי מכותאי דסברי שיום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה נדה לג. ואפשר דגם בכלל כוונתו שלא סגי בהפסק טהרה בתחילת ה' נקיים בצמצום ולו היה אפשר לצמצום אלא בעינן דוקא הפסק טהרה לפני ה' הנקיים, וכרעת המהרש"א (דף ע"א על תוס' בד"ה הירואה). וכל זה נלמד מהפסוק שהביא לעיל (ט' א הל' א) "ואם טהרה וספרה לה שבעת ימים". וצ"ע בגמ' נדה לג. למה לא מביאים פסוק זה להוכיח דלא כסברת כותאי.
ה. ואחר הבדיקה. רבנו לא כתב דבעינן שיהיו ו' הנקיים שלשה ימים ולכה"פ) לאחר תשמיש. וטעמו מכאן בראשונים (תוה"ב כה). רא"ש פ' כנות כותים. רמב"ן מב. המביאים תשובת רבנו שאין פולטת

שכבת זרע סותרת אלא לטהרות אבל לא לבעלה. ומוסיף הרשב"א שכן נראה דעת הגאונים והרי"ף "שלא חששו להוכיח הענין". וצ"ע אך נקטינן בחשבון ימי נדה ויובה באופן רהייה סתירת שכבת זרע לענין טהרה ולא לענין איסור לבעלה. וע' מש"כ בזה בש' הוספות סי' ב הערה יו.
ו. וצריכה בדיקה. משמע דמהניא בדיקה ללא מוך דחוק בין השמשות, אף ביום הראשון לראיתה (בהפסקה זו) ולא כדעת השו"ע (סי' קצ"ו סעי' ב) והש"ך שם. וכן משמע מסתימת לשון רבנו לעיל (סי' כ הל' א) "וכל שעה שתפסוק מן היום" דמהני בכל ימי ראיתה וואף כשחזרית. וע' לקמן סי' ג הל' א כמה שנראה לכא' סתירת כדעת רבנו בזה, ובהערה ו שם.

ע"כ ביש לה וסת לכל הפחות איירי, וליכא מאן דפליג אההיא מתניתין, אלא ע"כ במעת לעת מחמירינן טפי. וה"נ מוכח פ' בנות כותים (גדה לט, א) דתנן התם כל אחד עשר יום בחזקת טהור הן, וקאמרינן בגמרא למאי הלכתא אמר רב חסדא לא נצרכא אלא לרבי מאיר דאמר אשה שאין לה וסת אסורה לשמש הנ"מ בימי נידה אבל בימי זיבה מותרת, אלמא שאפילו לרבי מאיר דמחמיר טפי באין לה וסת דאסורה לשמש אפילו ע"י בדיקה בימי זיבה לא חייש. ולענין מעת לעת מיייתי ברייתא התם תיובתא לרבא דאפילו בימי זיבה מטמא מעת לעת, כל שכן דלרבי חנינא בן אנטיגנוס דמתירה ע"י בדיקה דאית לן לחלק בין לבעלה למעת לעת.

ונראה דטעם יפה להלק דלענין מעת לעת הרי דם לפניך אלא דלא ידעינן אימת קאתי, וכיון דאיכא ריעותא לפנינו מטמאין למפרע, אבל בדיקה לבעלה אינה אלא משום שמא תראה בשעת תשמיש, ואהא ליכא ריעותא לפנינו. והיכא דאיכא סברא בעלמא אמרינן דאינה צריכה בדיקה ואינו נגד הסברא לחלק ולהקל, שהרי רשב"ס⁷ והרבה גאונים⁸ פסקו דלכל לבעלה לא בעי בדיקה, ואפילו אי בעי לאחמורי לא שבקינן לה משום דלבו נוקפו ופורש, ומהאי טעמא אין דוחק לחלק ולהקל אפילו לאינך גאונים המחמירין. ולענין לפרוש מאשה שדרכה לראות בענין זה עונה אחת סמוך לראייה מבואר שיליה פ' האשה (גדה סד, א).

סימן רמח

שאלה ⁷ ← הא דמסקינן יום שפוסקת בו אינה עולה לספירת שבעה נקיים ובעינן שבעה שלמים שאינם חסרים אפילו משהו, אם כבר התחילו הקהל להתפלל ערבית ועוד היום גדול יכולה להפסיק באותה שעה ולא אמרינן הואיל ועשו הקהל ליום זה לילה לענין ערבית יחשב נמו כיום של מחרת ולא תועיל לה הספירה כיום זה, או דלמא תועיל דהא מ"מ לאו לילה הוא יועיל או לאו.

שהתפללו קהל ערבית אע"פ שהיה עודנו יום דיי. וכן כתב לי אחד מן הגדולים בתשובה שגדול אחד רבו פסל גט שנתן לאחר ערבית⁵ וזטעם משום דכתב בתשובת א"י⁶ דאשה שקבלה גיטה בלילה אינה מגורשת. ואע"ג דאחד מהגדולים שכתב לי בתשובה⁷ לא רצה לדמות נ"ד לדין אבילות וגט, וחילק משום דאותה שעה דמתפלל ערבית עד הלילה אינו אלא כמו סניף ותוספת ליום שלאחריו ואינו עיצומו של יום, ולכך לענין אבילות וגט לא חשבינן ליה כיום דהא סניף הוא ותוספת ליום שלאחריו, אבל לענין ספירה לא קפדינן אלא אעיצומו של שבעה ימים ולא על התוספת⁸ ע"כ דעתו.

תשובה: יראה דיש להחמיר דלא תפסיק בטהרה אלא קודם תפילת ערבית, אבל לאחר תפילת ערבית הואיל והתפללו כבר, או אפי' אם היא לא התפללה אלא הקהל התפללו כבר, עשו אותו מקצת היום לילה לענין תפילה, (שרוב) אין לעשותו יום לענין הפסק בטהרה¹. שהרי לעולם צריכה להפסיק בטהרה קודם הלילה של יום תחילת הספירה, שאם תמתין אפי' רגע אחד בלילה שוב אין היום עולה למנין ז' כדמוכח קצת בפירוש² בטועה דפ' המפלת³. ובנ"ד נמי חשבינן לאחר תפלת ערבית לילה, וכעין זה כתב מהר"ם בהלכות שמחות שז"י לענין אבילות דמי שהתפלל ערבית ועודנו יום קודם צאת הכוכבים ושמע שמועה על מתו אינו מונה אלא מיום של מחרת, ואותו יום אינו עולה לו הואיל וכבר התפלל ערבית תרי קולא לא עבדינן, ע"כ.

ונראה דדוחק הוא לחלק הכי למיעבד שעת תפילת ערבית סניף ותוספת של יום שלאחריו ולא שיהא מעיצומו של יום, דהא כתיב ערב ופקר וצהרים אשיחה ואהמה⁹ ומיניה ילפינן שלשה תפילות לכל יום ערבית ושחרית ומנחה, ולדברי אחד מן הגדולים לא היינו מתפללין רק שתי תפלות בגוף היום. ותו בגט נימא נמי דלא פסלינן אלא כשנתן בעיצומו של לילה, והוה ניחא טפי לומר הכי משום דהסניף ע"כ לאו לילה היא כמו שעיינו רואות, ונחיתת הגט דפסול מגזירת הכתוב בלילה היינו דוקא לילה ממש, אבל לגבי שבעה ימי הספירה איכא למימר דכל מאי דסניף להו קפיד עליה רחמנא דשלמים גמורים בעינן.

וכן ראיתי אחד מהגדולים¹⁰ שפסל גט שנתן לאחר

(ח"ב עמ' 18) ועי' היטב מהרי"ל (סי' קע"ג) נידון דומה, ובהחדשות (סי' צ"ג ס"ה) ואגור (סי' אלף ש"ס) [ועי' ש"ך סי' קפ"ט סקל"ט ופת"ש סי' קפ"ה סק"ח מתשו' נובי"ק חינו"ד סי' רמ"ז עש"ה]. 7. אולי הכוונה לרשב"ם המוכח בחוסי' יב, א ד"ה שמואל. 8. עי' או"ז ח"א סי' שמ"ה וריטב"א נדה שם ובדף סג, כ וערא"ש פ"א סי' ה'.

סי' רמח: 1. רמ"א (סי' קצ"ו ס"א), וע"ל סי' ד' ומש"כ שם. 2. עי' ל, א ד"ה טבילה וד"ה האי ומהרש"א שם. 3. סי' קנ"ח [מכ"ב תפ"ו ח"ג]. 4. דודו מהר"ר אהרן פלומלין — [עפ"י מש"כ רבינו לקמן ושם כ"ה עפ"י לקט"י ח"ב עמ' 50]. 5. שו"ע (אבהע"ז סי' קכ"ח ס"ח) וענ"כ, ועי' בסדה"ג למהרי"מ (סי' קנ"ד ספ"ח) ועי' נובי"ת (אבהע"ז סי' קי"ד). 6. ח"א סי' תשמ"ה. 7. מהרי"ל — החדשות סי' צ"ה [ועי' אגור סי' אלף שע"ז]. 8. עי' היטב ש"ך (יו"ד סי' שע"ה סקט"ו) ופת"ש שם (סק"ו) מש"כ מסי' חינוך ב"י (סי' פ"ג) [ועי' ט"ז אורח סי' רפ"ח סק"ג] ועי' חת"ס (אבהע"ז ח"ב סי' ס"ו). 9. תהילים נה, יח. 10. מהרי"ל שם.

דאיתא בהגה"ה במיימון בהלכות מילה¹¹, לענין הבן שנולד סמוך לחשיכה דלא אזלינן בתר תפילת ערבית בין להקל בין להחמיר, אלא הכל תולה בצה"כ, והתם נמי הטעם משום דלא בעינן אלא עיצומו של יום. אמנם אחד מהגדולים דלעיל¹² שראיתי ממנו שפסל את הגט חלק יפה, דלענין מילה הספק נולד ובא מן השמים ואין בידי אדם לשנותו, ואין שייך לומר כאן הואיל ועשהו

לילה שוב אין לעשותו יום דתרי קולי לא עבדינן דאין אנו עושין אותו יום אלא מן השמים נולד, משא"כ לגבי גט ואבילות והפסק בטהרה דכולו בידי אדם הן, ימתינו עד למחר ליתן הגט או תפסיק למחר או יקדימו קודם תפילת ערבית, והמגיד שמועות האבילות ג"כ בידו היה להקדים או לאחר, עכ"ל. ונראה דאין להפסיק בטהרה אלא קודם תפילת ערבית.

סימן רמט

שאלה: הא דכתב ספר התרומה¹ ובמרדכי² ובהגה"ה במיימון³ מיייתי לה, דשלשה ימים הראשונים של ספירת שבעה נקיים צריכין טהורים לגמרי, ואם מצאתה בהן כתם אע"פ שיכולה לתלות אותה במכה או בתבורה אינה תולה, ואם מצאה פחות מכגריס יכולה לתלות בדם מאכולת או לאו.

ליזהר בו לא תלינן בשלשה ימים הראשונים, אבל כתם פחות מכגריס ודאי תלינן ליה לעולם, דאם לא כן אין שום אשה יכולה לטהר. והכי תניא פ' הרואה כתם (נדה נח, ב) אמר רשב"ג לדברי אין קץ דאין לך אשה שהיא טהורה לבעלה לעולם, שאין כל מיטה ומיטה שאין עליה כמה וכמה טיפות דם מאכולת, פ"י לדברי שאני אומר דאם לא הרגה מאכולת אינה תולה בה אפילו פחות מכגריס ועוד טמאה, וא"כ אין לך אשה טהורה. הא קמן דאין אדם יכול ליזהר ממאכולת, וא"כ אי לא תלינן במאכולת בשלשה ימים הראשונים אין אשה יכולה לספור שבעה נקיים⁴.

תשובה: יראה דדוקא אמר ספר התרומה דאינו תולה בתבורה או בדם צפור והיינו כתם שהוא כגריס ועוד דפחות מכאן אינו צריך לתלותו בתבורה וכה"ג אלא תלינן אותו בדם מאכולת, וא"כ סברא לומר דדוקא כתם גדול דלא שכיחי כולי האי ואפשר

סימן רנ

שאלה: בעונה שסמוך לווסתה שרי לאדם לחבק ולנשק את אשתו או לאו.

גזרו ביה רבנן ויז"ט דאיסור לאו לא גזרו ביה רבנן. וכן בסמ"ק כתב דחמץ אינו במשהו עד הלילה משום דאז הוא בכרת, אבל מחצות ואילך קודם הלילה אע"ג שהוא בלאו אינו במשהו¹). מ"מ י"ל דאין לסמוך על זה לחלק בין לאו לכרת, דאין לדמות גזירות דרבנן זו לזו, ולפעמים החמירו טפי באיסור חמור ולפעמים לא חלקו, כדאיתא פ' בתרא דיבמות (קיט, א) רישא דאיסור כרת חששו סיפא דאיסור לאו לא חששו, א"ל רבא מכדי האי דאורייתא והאי דאורייתא מה לי לאו ומה לי כרת, ואמרינן נמי ריש מס' ביצה (ב, ב) שבת דחמירא להו לא אתי לזלזולי ביה ולכך לא גזרינן יז"ט דקיל אתי לזלזולי ביה ולכך גזרינן, והיינו ממש איפכא מההיא דפ' חרש.

תשובה: יראה דאיסור¹, ולא מבעיא לדעת הגאונים דסבירא להו דסמוך לווסתה דאורייתא מוזהרתם, דדרשה גמורה היא וא"כ ודאי אסור, מהא דכתב הרמב"ם² וסמ"ק³ המחבק ומנשק את הערוה דרך תאוה לוקה מן התורה, וכיון דחיבוק ונישוק דאורייתא הן אסורין בסמוך לווסתה כמו תשמיש. לא מבעיא למ"ד וסתות מדאורייתא דלא מחלקו בין לאו לאיסור כרת, אלא אפילו למ"ד וסתות דרבנן ופסקו התוספות בפ"ק דנידה⁴ וכמה גאונים כמותם, וא"כ סמוך לווסתה נמי דרבנן כדמוכח בתוספות פ' הבא על יבמתו⁵ ובמרדכי פ"ק דנידה⁶, וא"כ היינו יכולין לומר דרבנן לא אחמור אלא בתשמיש דאיסור כרת אנל באיסור דלאו לא. וכה"ג אמרינן פ' חרש (יבמות קיד, א) שבת דאיסור סקילה

11. פ"א אות ח' [הגמ"ר שבת ס"י ת"ע]. 12. מהר"א הנ"ל — [עפ"י לקט"י ח"ב עמ' 50].
 סי' רמט: 1. סי' צ"ב. 2. הלכ' נדה ס"י תשל"ו. 3. פ"ט מאיסור"ב אות ד'. 4. רמ"א (סי' קצ"ו ס"י) ועי' ד"מ וט"ז (סק"ד) ופת"ש שם, ועי' היטב ב"ש (אבהע"ז סי' ס"ג סק"ג), ועי' לקט"י (ח"ב עמ' 21).
 סי' רנ: 1. ב"י (סי' קפ"ד) ול"פ כן בשו"ע ועש"ך (סק"ו) ומפר' פסק שו"ע איפכא (שם ס"ב) ורמ"א (שם ס"י). 2. פ"ד מאיסור"ב הי"ב. 3. סי' רפ"ז [ואולי צ"ל סמ"ג]. 4. טו, א ד"ה אפי'. 5. יבמות סב, ב ד"ה חייב. 6. הלכ' נדה ס"י תשל"ג. 7. לפנינו הוא לעיל סי' קי"ג, ומש"כ בגליון כוונתו להגהתו שם. 8. צ, א תר"ה אבל עמש"כ שם.

באר הגולה עם ציונים מהש"ך

קסד שפתי כהן

יורה דעה קצו הלכות נדה

טורי זהב

ה. לשון הרש"א"ה שם
 נמורה הניח [הקל ביה]
 שער ה' מ' א' וכן כח
 הטור [עמוד קס"א] בשם
 אביו [ה"ש קטור הלכות
 וזה הלכה בן וספרת רבי
 צברי"ח שם דף ס"ח
 ע"כ כיון דפקק פסק'
 [עמוד משנה אסורי ביאה]
 כ' בשם רמב"ן הלכות ויה
 פ"כ הלכה א':
 (*) פירוש הו"א
 ומעיינה פתוח עדיין:
 ו. טור [עמוד קס"ג] בשם
 אביו הר"ש"ש וקטור
 הלכות ויה הלכה ב' ואלו
 פוסקים:
 א. מרדכי [שעשוע רמז
 פס"ג] בשם הרוקח [סימן
 ש"י-ש"ס]:
 * טור [עמוד קס"ג]
 בשם הר"ש"ש שם:
 ח. ממשנה שם [נהיה]
 דף פ"ח ע"כ דלא פליגי
 מאי אלא דיעבד אכל
 לכתחילה צריכה בדיקה
 כל יום [נמצא הלכות ויה
 פ"כ הלכה ב' ופ"ח הלכה
 כ'; רע"א מורה הנדעים ד"ח
 ע"כ ה' ד' א'. וכן כח
 הר"ש"ש שם בפסקיו
 [פ"י סימן ה'] והתוספות
 שם דף א' [נ"ג] ד"ה
 רבי אליעזר [נהגות
 מיימונים אסורי ביאה]
 א"ח ד':

משנין יום ולילה שזים וכמו שכתבנו לעיל סימן קפ"ד ס"ק ו',
 האכל בשר הכי לכולי עלמא אסור: זה ומקצת נשים כו' תוך
 ימי ספירתה כו'. כחז ה"ח [עמוד קס"ג ד"ה ומ"ש ונדקא] משמע
 מדבריו דוקא תוך ימי ספירתה, אבל בתחילת ספירתה אם ראתה
 דם אחר ברכו אף על פי שעוד
 היום גדול אינה מפסקת נטהרה
 היום אלא ביום המחרת. וליתא,
 אלא אף בתחילת ספירתה מפסקת
 נטהרה אפילו אם ראתה דם
 סמוך לערב כו'. ולפענ"ד נראה
 דגם להרב אפילו י' אם ראתה דם
 סמוך לערב מפסקת [קודם]
 [אחרת*] ברכו בתחילת ספירתה,
 והכי קאמר, אפילו פסקה קודם
 ברכו לא אמרינן כיון דפסקה
 קודם ברכו אם כן משני אחר
 ברכו לדידה לילה, אלא אם
 נתקלקלה אחר כך מפסקת אפילו
 לאחר ברכו, והיינו שכתב הרב
 ודיעבד אין לחוש, ואם היא רואה
 דם עד סמוך לערב פשיטא דאין
 דיעבד גדול מזה ומתחלת להפסיק
 אחר ברכו. ומה שכתב ונוהגים
 לכתחלה ליהרהר, היינו היכא
 דאפשר, כגון שאינה רואה דם

קודם ברכו, וק"ל: ו רק יום אחד. ומעיינה פתוח. וכחז בפסד מעדני מלך דף ש' ע"א [נדברי ממונות נדה פ"י אות כה' ו"ל, ואם
 חאמר ולדין מאי נפקא מינה, הא אפילו אשה שרואה כחם נוהגין שצריכה להמתין חמשה ימים עם יום שראתה זו ואחר כך מפסקת
 ותספור שבעה נקיים (כדלקמן ע"פ י"א נהגה). ונראה לי דנפקא מינה ליהיא דחזרה וראתה בתוך ימי הספירה, לכיון שלא ראתה
 רק יום אחד בימי הספירה בדיקה לא מהני אפילו דיעבד, אבל לא ראתה רק כחם אפשר להקל ב' צין בימי הספירה צין
 בתחילה, ע"כ: ז ומנהג כשר הוא כו'. ועיין לקמן סימן קצ"ט ס"ק י"ב מדין לנישט לנשים בשבת ויום טוב ומשעה בלבד ואבילות
 ויום הכיפורים:

הקהל (א) (ב) (ג) שנת (א) (י) ונוהגין לכתחלה ליהרהר ודיעבד
 אין לחוש ד' ומקצת נשים נוהגות שאם פסקה קודם ברכו
 ומורה לראות כחם או דם (ז) תוך ימי ספירתה או מפסקין אפילו לאחר ברכו אם נתקלקלו
 סמוך (ח) לערב ומשנים דבר זה לדיעבד ואין למחות בידם כי כן קבלו מאמה חכם שהורה
 להן והוא מנהג ותיקין: *

קצו (א) ונוהגים לכתחלה ליהרהר כו'. רש"ל נמשוה
 סימן פ"ב כחז לכיון שגשים שלנו מתחילין למנות מיום
 ששי כמו שכתוב בפעוף י"א [נהגה], פשיטא שיכולה למנות אפילו
 אחר חמשת ערבים: (ב) הו"א ו"א ראתה רק יום אחד.
 הטעם, הו"א ומעיינה פתוח ביום
 ההוא:

ט. טור [עמוד קס"ג]
 בשם הר"ש"ש שם:
 ח. ממשנה שם [נהיה]
 דף פ"ח ע"כ דלא פליגי
 מאי אלא דיעבד אכל
 לכתחילה צריכה בדיקה
 כל יום [נמצא הלכות ויה
 פ"כ הלכה ב' ופ"ח הלכה
 כ'; רע"א מורה הנדעים ד"ח
 ע"כ ה' ד' א'. וכן כח
 הר"ש"ש שם בפסקיו
 [פ"י סימן ה'] והתוספות
 שם דף א' [נ"ג] ד"ה
 רבי אליעזר [נהגות
 מיימונים אסורי ביאה]
 א"ח ד':

קודם ברכו, וק"ל: ו רק יום אחד. ומעיינה פתוח. וכחז בפסד מעדני מלך דף ש' ע"א [נדברי ממונות נדה פ"י אות כה' ו"ל, ואם
 חאמר ולדין מאי נפקא מינה, הא אפילו אשה שרואה כחם נוהגין שצריכה להמתין חמשה ימים עם יום שראתה זו ואחר כך מפסקת
 ותספור שבעה נקיים (כדלקמן ע"פ י"א נהגה). ונראה לי דנפקא מינה ליהיא דחזרה וראתה בתוך ימי הספירה, לכיון שלא ראתה
 רק יום אחד בימי הספירה בדיקה לא מהני אפילו דיעבד, אבל לא ראתה רק כחם אפשר להקל ב' צין בימי הספירה צין
 בתחילה, ע"כ: ז ומנהג כשר הוא כו'. ועיין לקמן סימן קצ"ט ס"ק י"ב מדין לנישט לנשים בשבת ויום טוב ומשעה בלבד ואבילות
 ויום הכיפורים:

הקהל (א) (ב) (ג) שנת (א) (י) ונוהגין לכתחלה ליהרהר ודיעבד
 אין לחוש ד' ומקצת נשים נוהגות שאם פסקה קודם ברכו
 ומורה לראות כחם או דם (ז) תוך ימי ספירתה או מפסקין אפילו לאחר ברכו אם נתקלקלו
 סמוך (ח) לערב ומשנים דבר זה לדיעבד ואין למחות בידם כי כן קבלו מאמה חכם שהורה
 להן והוא מנהג ותיקין: *

קצו (א) ונוהגים לכתחלה ליהרהר כו'. רש"ל נמשוה
 סימן פ"ב כחז לכיון שגשים שלנו מתחילין למנות מיום
 ששי כמו שכתוב בפעוף י"א [נהגה], פשיטא שיכולה למנות אפילו
 אחר חמשת ערבים: (ב) הו"א ו"א ראתה רק יום אחד.
 הטעם, הו"א ומעיינה פתוח ביום
 ההוא:

קצו (א) ונוהגים לכתחלה ליהרהר כו'. רש"ל נמשוה
 סימן פ"ב כחז לכיון שגשים שלנו מתחילין למנות מיום
 ששי כמו שכתוב בפעוף י"א [נהגה], פשיטא שיכולה למנות אפילו
 אחר חמשת ערבים: (ב) הו"א ו"א ראתה רק יום אחד.
 הטעם, הו"א ומעיינה פתוח ביום
 ההוא:

באר היטב

פתי תשובה

(ג) שבת. כתב הש"ך [פ"ק ד'] ומדברי מהר"ל משמע דאף על פי
 שהתפללה היא גם כן ועשתה שבת מותר, אבל הגאון אמר ו"ל כחז
 דלהרב אם היא התפללה ערבים אין להקל אפילו דיעבד, וכן נראה דעת
 מהרש"ל נמשוה. ומהאגור שהבאחי מוכח דאף להמקלין היינו עד
 כ"ד שעות, ואם כן כשהיום גדול כל כך חשבינן יום ולילה שרין,
 אבל בחר הכי לכולי עלמא אסור, ע"כ. וט"ק [א] כתב בשם
 רש"ל, כיון שנשים שלנו מתחילין למנות מיום ששי, פשיטא שיכולה
 למנות אפילו אחר תפלה ערבית, ע"ש: (ד) לערב. כתב הש"ך
 [פ"ק ה'] נראה לי לדעת הרב אפילו אם ראתה דם סמוך לערב מפסקת
 [קודם] [אחר] ברכו בתחלת ספירתה, ואם היא רואה דם עד סמוך לערב
 פשיטא דאין דיעבד גדול מזה ומתחלת להפסיק אחר ברכו. ומה שכתב
 ונוהגים לכתחלה ליהרהר, היינו היכא דאפשר, כגון שאינה רואה דם קודם
 ברכו, ע"כ: (ה) אחד. ומעיינה פתוח. וכחז בפ"ק [פ"ק ו'] ונראה
 לי דנפקא מינה לדין ליהיא דחזרה וראתה בתוך ימי הספירה, לכיון שלא
 ראתה רק יום אחד בימי הספירה לא מהני בדיקה שחמשה ימי ספירה צין
 בתחילה, ע"כ: ז ומנהג כשר הוא כו'. ועיין לקמן סימן קצ"ט ס"ק י"ב מדין לנישט לנשים בשבת ויום טוב ומשעה בלבד ואבילות
 ויום הכיפורים:

קצו (א) שבת. עיין באר היטב [פ"ק ג'] מה שכתב בשם ש"ך אבל בחר
 הכי לכולי עלמא אסור. ועיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ה']
 שהשיג על זה, וכתב שאין להחמיר בזה כלל אפילו לכתחלה. ונראה דאף
 הש"ך לא החמיר אלא כשהתפללה היא וגם הקהל ערביה וקבלו שבת, וגם
 בזה נראה להקל כדיעבד, ע"ש. ומה שכתב הבאר היטב [שם] וט"ו כתב
 בשם רש"ל כו', עיין בדגול מרכבה [שם פ"ק ה'] שהשיג גם על זה, דמהרש"ל
 מייירי [עיי' ש"ך פ"ק י"ט] שהרואה שראתה היה אחר תפלה ערבית בעוד
 יום, ולענין אימת תלבש לבנים אם ביום חמישי לראייתה שהיה עדיין יום
 או חמישי מיום המחרת, בזה כתב דכיון דנשים שלנו מתחילין מיום ו' יש
 להקל, אבל כאן דמייירי בבדיקה של הפסקת טהרה אין הפרש לנשים שלנו,
 שאם אחר תפלה ערבית לילה, אין יום המחרת עולה למספר שבעה נקיים,
 ע"ש. והדברים האלה נאמרו ונשנו בספר תשובת נודע ביהודה תניינא [ו"ד]
 סימן קל"א, ע"ש: (ב) שחרית. עיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ו']
 שכתב דלאו דוקא בדיקת שחרית, אלא כל שהיתה קודם מנחה קטנה לא
 מהני ביום הראשון, ע"ש: (ג) הברדל"ה. עיין בחשובת מעיל צדיקה סימן
 ס"ג שכתב באשה שמצאה כחם בימי ליבונו ולערב הפסיקה בטהרה מחדש
 ולבשה שנית לבנים, ואמרו לה וכוונתה ביום המחרת שגם על הכתם צריכה
 להמתין מחדש ה' ימים, וחזרה ולבשה כחונת שלה הנכתם בכמה כתמים
 אך היחה חגורה מלמטה סינו לבן ונקי מליבונו של אחמול, ואחר ב' ימים נודע לה שאין צריך להמתין מחדש ה' ימים, ושאלה אם היא רשאי למנות
 שבעה נקיים מפסיקת טהרה הראשון, כי אומרת שהיא מכרת הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה הראשון, ולהוכיח מילין אמרה שהסינו נקי עדיין
 ואילו כחם מחדש היה נמצא על הסינו. והנה השאלה הזאת מתחלק לכמה פנים. הא', אם היא רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מתחלה לדעתה.
 הב', אף אם נחשב אותם לטהורים, אם לבשה בגדים מלוכלכים אם נאמר שהכתמים ההם גזה מימי נדחה. הג', אף אם אין תולין בכך, אם נאמין לה
 מה שהיא אומרת שמכרת אותן בטביעות עין, וגם מה יוסיף לה מה שהסינו התחתון נקי. והעלה לענין ספק א', מאחר שהחזיקה עצמה בטמאה אין לה
 לספור אותן הימים, ומעתה אין נפקא מינה בטביעות האחרונים. אך אם לא החזיקה עצמה בטמאה עלו לה אותן ב' ימים, כיון שמכרת הכתמים בטביעות
 עין שהם מימי נדחה. ואף אם אין לה בהם טביעות עין גם כן עלו לה, מחמת ההוכחה דעל הסינו בעי לה לאשכוחי. אכן אם אין הוכחה זו, וגם אין
 לה בהם טביעות עין, אין תולין שהם מימי נדחה, כיון שהוא בג' ימים ראשונים, ע"ש: (ד) ימי הספירה. הגאון הקדוש בעל שלי"ה כ"ף ק"א [שער
 האהיות אוח ק. הלכות ביאה, סור מדע ד"ה כל החוקות] הצריך שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום ותאמר היום יום כו', כדכתיב ויקרא טו, כחן וספרה לה.
 אך בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ג חולק עליו, ע"ש. ועיין בחשובת מהר"ם בר כרוך דפוס פראג סימן רצ"ב שכתב גם כן
 ראינה סופרת, דלא דמי לעומר, ע"ש. וכן בחשובת הרדב"ז חלק א' סימן כ"ז [חיד' סימן אף קב] כתב גם כן שאין צריכה להוציא המספר בשפתיה, עיין
 שם הטעם:

קצו (א) שבת. עיין באר היטב [פ"ק ג'] מה שכתב בשם ש"ך אבל בחר
 הכי לכולי עלמא אסור. ועיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ה']
 שהשיג על זה, וכתב שאין להחמיר בזה כלל אפילו לכתחלה. ונראה דאף
 הש"ך לא החמיר אלא כשהתפללה היא וגם הקהל ערביה וקבלו שבת, וגם
 בזה נראה להקל כדיעבד, ע"ש. ומה שכתב הבאר היטב [שם] וט"ו כתב
 בשם רש"ל כו', עיין בדגול מרכבה [שם פ"ק ה'] שהשיג גם על זה, דמהרש"ל
 מייירי [עיי' ש"ך פ"ק י"ט] שהרואה שראתה היה אחר תפלה ערבית בעוד
 יום, ולענין אימת תלבש לבנים אם ביום חמישי לראייתה שהיה עדיין יום
 או חמישי מיום המחרת, בזה כתב דכיון דנשים שלנו מתחילין מיום ו' יש
 להקל, אבל כאן דמייירי בבדיקה של הפסקת טהרה אין הפרש לנשים שלנו,
 שאם אחר תפלה ערבית לילה, אין יום המחרת עולה למספר שבעה נקיים,
 ע"ש. והדברים האלה נאמרו ונשנו בספר תשובת נודע ביהודה תניינא [ו"ד]
 סימן קל"א, ע"ש: (ב) שחרית. עיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ו']
 שכתב דלאו דוקא בדיקת שחרית, אלא כל שהיתה קודם מנחה קטנה לא
 מהני ביום הראשון, ע"ש: (ג) הברדל"ה. עיין בחשובת מעיל צדיקה סימן
 ס"ג שכתב באשה שמצאה כחם בימי ליבונו ולערב הפסיקה בטהרה מחדש
 ולבשה שנית לבנים, ואמרו לה וכוונתה ביום המחרת שגם על הכתם צריכה
 להמתין מחדש ה' ימים, וחזרה ולבשה כחונת שלה הנכתם בכמה כתמים
 אך היחה חגורה מלמטה סינו לבן ונקי מליבונו של אחמול, ואחר ב' ימים נודע לה שאין צריך להמתין מחדש ה' ימים, ושאלה אם היא רשאי למנות
 שבעה נקיים מפסיקת טהרה הראשון, כי אומרת שהיא מכרת הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה הראשון, ולהוכיח מילין אמרה שהסינו נקי עדיין
 ואילו כחם מחדש היה נמצא על הסינו. והנה השאלה הזאת מתחלק לכמה פנים. הא', אם היא רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מתחלה לדעתה.
 הב', אף אם נחשב אותם לטהורים, אם לבשה בגדים מלוכלכים אם נאמר שהכתמים ההם גזה מימי נדחה. הג', אף אם אין תולין בכך, אם נאמין לה
 מה שהיא אומרת שמכרת אותן בטביעות עין, וגם מה יוסיף לה מה שהסינו התחתון נקי. והעלה לענין ספק א', מאחר שהחזיקה עצמה בטמאה אין לה
 לספור אותן הימים, ומעתה אין נפקא מינה בטביעות האחרונים. אך אם לא החזיקה עצמה בטמאה עלו לה אותן ב' ימים, כיון שמכרת הכתמים בטביעות
 עין שהם מימי נדחה. ואף אם אין לה בהם טביעות עין גם כן עלו לה, מחמת ההוכחה דעל הסינו בעי לה לאשכוחי. אכן אם אין הוכחה זו, וגם אין
 לה בהם טביעות עין, אין תולין שהם מימי נדחה, כיון שהוא בג' ימים ראשונים, ע"ש: (ד) ימי הספירה. הגאון הקדוש בעל שלי"ה כ"ף ק"א [שער
 האהיות אוח ק. הלכות ביאה, סור מדע ד"ה כל החוקות] הצריך שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום ותאמר היום יום כו', כדכתיב ויקרא טו, כחן וספרה לה.
 אך בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ג חולק עליו, ע"ש. ועיין בחשובת מהר"ם בר כרוך דפוס פראג סימן רצ"ב שכתב גם כן
 ראינה סופרת, דלא דמי לעומר, ע"ש. וכן בחשובת הרדב"ז חלק א' סימן כ"ז [חיד' סימן אף קב] כתב גם כן שאין צריכה להוציא המספר בשפתיה, עיין
 שם הטעם:

קצו (א) שבת. עיין באר היטב [פ"ק ג'] מה שכתב בשם ש"ך אבל בחר
 הכי לכולי עלמא אסור. ועיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ה']
 שהשיג על זה, וכתב שאין להחמיר בזה כלל אפילו לכתחלה. ונראה דאף
 הש"ך לא החמיר אלא כשהתפללה היא וגם הקהל ערביה וקבלו שבת, וגם
 בזה נראה להקל כדיעבד, ע"ש. ומה שכתב הבאר היטב [שם] וט"ו כתב
 בשם רש"ל כו', עיין בדגול מרכבה [שם פ"ק ה'] שהשיג גם על זה, דמהרש"ל
 מייירי [עיי' ש"ך פ"ק י"ט] שהרואה שראתה היה אחר תפלה ערבית בעוד
 יום, ולענין אימת תלבש לבנים אם ביום חמישי לראייתה שהיה עדיין יום
 או חמישי מיום המחרת, בזה כתב דכיון דנשים שלנו מתחילין מיום ו' יש
 להקל, אבל כאן דמייירי בבדיקה של הפסקת טהרה אין הפרש לנשים שלנו,
 שאם אחר תפלה ערבית לילה, אין יום המחרת עולה למספר שבעה נקיים,
 ע"ש. והדברים האלה נאמרו ונשנו בספר תשובת נודע ביהודה תניינא [ו"ד]
 סימן קל"א, ע"ש: (ב) שחרית. עיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ו']
 שכתב דלאו דוקא בדיקת שחרית, אלא כל שהיתה קודם מנחה קטנה לא
 מהני ביום הראשון, ע"ש: (ג) הברדל"ה. עיין בחשובת מעיל צדיקה סימן
 ס"ג שכתב באשה שמצאה כחם בימי ליבונו ולערב הפסיקה בטהרה מחדש
 ולבשה שנית לבנים, ואמרו לה וכוונתה ביום המחרת שגם על הכתם צריכה
 להמתין מחדש ה' ימים, וחזרה ולבשה כחונת שלה הנכתם בכמה כתמים
 אך היחה חגורה מלמטה סינו לבן ונקי מליבונו של אחמול, ואחר ב' ימים נודע לה שאין צריך להמתין מחדש ה' ימים, ושאלה אם היא רשאי למנות
 שבעה נקיים מפסיקת טהרה הראשון, כי אומרת שהיא מכרת הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה הראשון, ולהוכיח מילין אמרה שהסינו נקי עדיין
 ואילו כחם מחדש היה נמצא על הסינו. והנה השאלה הזאת מתחלק לכמה פנים. הא', אם היא רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מתחלה לדעתה.
 הב', אף אם נחשב אותם לטהורים, אם לבשה בגדים מלוכלכים אם נאמר שהכתמים ההם גזה מימי נדחה. הג', אף אם אין תולין בכך, אם נאמין לה
 מה שהיא אומרת שמכרת אותן בטביעות עין, וגם מה יוסיף לה מה שהסינו התחתון נקי. והעלה לענין ספק א', מאחר שהחזיקה עצמה בטמאה אין לה
 לספור אותן הימים, ומעתה אין נפקא מינה בטביעות האחרונים. אך אם לא החזיקה עצמה בטמאה עלו לה אותן ב' ימים, כיון שמכרת הכתמים בטביעות
 עין שהם מימי נדחה. ואף אם אין לה בהם טביעות עין גם כן עלו לה, מחמת ההוכחה דעל הסינו בעי לה לאשכוחי. אכן אם אין הוכחה זו, וגם אין
 לה בהם טביעות עין, אין תולין שהם מימי נדחה, כיון שהוא בג' ימים ראשונים, ע"ש: (ד) ימי הספירה. הגאון הקדוש בעל שלי"ה כ"ף ק"א [שער
 האהיות אוח ק. הלכות ביאה, סור מדע ד"ה כל החוקות] הצריך שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום ותאמר היום יום כו', כדכתיב ויקרא טו, כחן וספרה לה.
 אך בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ג חולק עליו, ע"ש. ועיין בחשובת מהר"ם בר כרוך דפוס פראג סימן רצ"ב שכתב גם כן
 ראינה סופרת, דלא דמי לעומר, ע"ש. וכן בחשובת הרדב"ז חלק א' סימן כ"ז [חיד' סימן אף קב] כתב גם כן שאין צריכה להוציא המספר בשפתיה, עיין
 שם הטעם:

קצו (א) שבת. עיין באר היטב [פ"ק ג'] מה שכתב בשם ש"ך אבל בחר
 הכי לכולי עלמא אסור. ועיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ה']
 שהשיג על זה, וכתב שאין להחמיר בזה כלל אפילו לכתחלה. ונראה דאף
 הש"ך לא החמיר אלא כשהתפללה היא וגם הקהל ערביה וקבלו שבת, וגם
 בזה נראה להקל כדיעבד, ע"ש. ומה שכתב הבאר היטב [שם] וט"ו כתב
 בשם רש"ל כו', עיין בדגול מרכבה [שם פ"ק ה'] שהשיג גם על זה, דמהרש"ל
 מייירי [עיי' ש"ך פ"ק י"ט] שהרואה שראתה היה אחר תפלה ערבית בעוד
 יום, ולענין אימת תלבש לבנים אם ביום חמישי לראייתה שהיה עדיין יום
 או חמישי מיום המחרת, בזה כתב דכיון דנשים שלנו מתחילין מיום ו' יש
 להקל, אבל כאן דמייירי בבדיקה של הפסקת טהרה אין הפרש לנשים שלנו,
 שאם אחר תפלה ערבית לילה, אין יום המחרת עולה למספר שבעה נקיים,
 ע"ש. והדברים האלה נאמרו ונשנו בספר תשובת נודע ביהודה תניינא [ו"ד]
 סימן קל"א, ע"ש: (ב) שחרית. עיין בדגול מרכבה [אוצר פירושים פ"ק ו']
 שכתב דלאו דוקא בדיקת שחרית, אלא כל שהיתה קודם מנחה קטנה לא
 מהני ביום הראשון, ע"ש: (ג) הברדל"ה. עיין בחשובת מעיל צדיקה סימן
 ס"ג שכתב באשה שמצאה כחם בימי ליבונו ולערב הפסיקה בטהרה מחדש
 ולבשה שנית לבנים, ואמרו לה וכוונתה ביום המחרת שגם על הכתם צריכה
 להמתין מחדש ה' ימים, וחזרה ולבשה כחונת שלה הנכתם בכמה כתמים
 אך היחה חגורה מלמטה סינו לבן ונקי מליבונו של אחמול, ואחר ב' ימים נודע לה שאין צריך להמתין מחדש ה' ימים, ושאלה אם היא רשאי למנות
 שבעה נקיים מפסיקת טהרה הראשון, כי אומרת שהיא מכרת הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה הראשון, ולהוכיח מילין אמרה שהסינו נקי עדיין
 ואילו כחם מחדש היה נמצא על הסינו. והנה השאלה הזאת מתחלק לכמה פנים. הא', אם היא רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מתחלה לדעתה.
 הב', אף אם נחשב אותם לטהורים, אם לבשה בגדים מלוכלכים אם נאמר שהכתמים ההם גזה מימי נדחה. הג', אף אם אין תולין בכך, אם נאמין לה
 מה שהיא אומרת שמכרת אותן בטביעות עין, וגם מה יוסיף לה מה שהסינו התחתון נקי. והעלה לענין ספק א', מאחר שהחזיקה עצמה בטמאה אין לה
 לספור אותן הימים, ומעתה אין נפקא מינה בטביעות האחרונים. אך אם לא החזיקה עצמה בטמאה עלו לה אותן ב' ימים, כיון שמכרת הכתמים בטביעות
 עין שהם מימי נדחה. ואף אם אין לה בהם טביעות עין גם כן עלו לה, מחמת ההוכחה דעל הסינו בעי לה לאשכוחי. אכן אם אין הוכחה זו, וגם אין
 לה בהם טביעות עין, אין תולין שהם מימי נדחה, כיון שהוא בג' ימים ראשונים, ע"ש: (ד) ימי הספירה. הגאון הקדוש בעל שלי"ה כ"ף ק"א [שער
 האהיות אוח ק. הלכות ביאה, סור מדע ד"ה כל החוקות] הצריך שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום ותאמר היום יום כו', כדכתיב ויקרא טו, כחן וספרה לה.
 אך בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ג חולק עליו, ע"ש. ועיין בחשובת מהר"ם בר כרוך דפוס פראג סימן רצ"ב שכתב גם כן
 ראינה סופרת, דלא דמי לעומר, ע"ש. וכן בחשובת הרדב"ז חלק א' סימן כ"ז [חיד' סימן אף קב] כתב גם כן שאין צריכה להוציא המספר בשפתיה, עיין
 שם הטעם:

הרבה שלומדים גמ' גם עם תוס' שצריך הבנה גדולה, וגם מצינו בגמ' ינוקא בן שש שנים דתנא מס' ע"ז ושאלו מיניה שאלות בדיני י"ג בע"ז דף ג"ו ע"ב וינוקא דר"ל היה כבר חכם בקטנותו ממש, וילדי האשה דאיתא בגיטין דף ג"ז ע"ב שהיו כולן קטנים וידעו להשיב לקיסר והבינו כל כך עד שמסרו נפשם להריגה ובמ"ר איכה פרשה א' סימן נ' איתא שבן השביעי עדיין הניקוהו ושיערו חכמים שנותיו ונמצא בן שתי שנים וששה חדשים ושש שעות ומחצה, ואף בדורות הקרובים מפורסם לכל שהגר"א כבן שש היה חכם גדול בתורה, וגם בכל דור רואים קטנים בעלי כשרונות גדולים, וכמו כן הא שייך להיות בקטנות, אבל גזה"כ הוא בכל קטנים אף באלו שיש להם דעת ואף כהגר"א ואף כינוקא דר"ל והינוקא שלמד ע"ז בשית שני והילדים של האשה שבהניזקין שיש להם הדין כאין להם דעת, וכן הוא הדין דפתוי קטנה אונס גם בכל קטנות אף שיש להן דעת גדול שמ"מ מגזה"כ נחשבו לאינן בנות דעת שדינן כאנוסות שלא נאסרו לבעליהן, ובקטנות כאלו סובר הרמב"ם דאף שהוא ס"ס משם אחד דאונס היה זה בדין ס"ס מאחר דפתוי קטנה אונס הוא רק מחדוש התורה נחשבו כאנוסות אין להחשיב זה משם אחד, שלכן מוכרחין לומר דסוגיא דכתובות פליג על הסוגיות יבמות והירושלמי סוטה. שא"כ נמצא שלתוס' גם זה הוא ס"ס משם אחד וצריכין אנו לומר לתוס' שאינו משם אחד מטעם תה"ד שפסק הש"ך כמותו כדלעיל. אבל יש לצרף עכ"פ שיטת הרמב"ם להורות שהוא כס"ס.

אבל מ"מ לענין למול בשבת אולי משום הומרא דשבת יש להחמיר שלא למול בשבת משום שהגר"א והגר"ז הסכימו לשיטת הגאונים והם בתראין, אבל עכ"פ אלו הרוצים לסמוך ע"ז אף בשבת אין למחות בידם.

7 ולענין הפסק טהרה אם היתה אנוסה ולא יכלה לעשות בדיקת הפסק טהרה עד אחר השקיעה יכולה בג' רבעי מיל הראשונים מטעם הס"ס שלכן בכאן נוא יארק וכדומה הוא רק עד תשעה מינוט מתחלת השקיעה.

לענין גמר תעניות דרבנן יש להקל למי שקשה לפניו להתענות שיאכל אחר ג' מילי ורביע שהוא בכאן אחר מ"א מינוט, ויתפלל ערבית קודם ואם הצבור חוששין לשמא יש מי שקשה לפניהם התענית יתחילו להתפלל ערבית באופן שיגמרו אחר מ"א מינוט ואז מי שלא קשה לפניהם התענית יחכו עד חמשים מינוט ומי שקשה לפניו יאכל אחר מ"א מינוט וקריאת המגילה יתחילו אחר חמשים מינוט ומי שקשה לפניו כשהוא בחול שהתענו יאכל מעט קודם קריאת המגילה.

חצי היום קבלתי מאבי מורי הגאון וצ"ל דלעולם הוא שזה כדכתבתי בתשובה באג"מ אור"ח סימן כ"ד והארכתי יותר בח"ב סימן כ' שהבאתי שמוכרת כן

ילד אחד אף לא נקבה עמו דכיון דהספק איכא גם על הנקבה אף שאינו נוגע לדינא סובר התה"ד דלא נחשב שם אחד כדכתב הש"ך בטעם תה"ד, אינו כלום דהא ודאי נוגע זה לעוד ילדים שנולדו עתה בעולם בזמן מאוחר קצת שלהגאונים כבר הוא לילה דיום השני ולר"ת הוא עדיין יום ממש שהוא זמן שני מילין וחצי שיש לתלות שודאי איכא בעולם ואף אם נולדו רק נקבות סגי להחשיבו לתה"ד לספק שמא הלכה כר"ת שמתיר יותר מספק האחר, ואף שאנו לא ידעינן היכן הם מ"מ הספק דהלכה כר"ת הא מתיר עכ"פ גם אותן שיש להחשיב שפסק זה הוא מתיר יותר שזה עושה שלא יתחשב לשם אחד לתה"ד והש"ך שפסק כמותו. וגם יש לצרף שיטת הרמב"ם פ"ג מא"ב ה"ב דסובר דגם קטנה נאסרה על בעלה, וכתב המ"מ דהוא מהא דבקיבל אביה קידושין כשהיתה פחותה מבת ג' נאסרה כשטוען הבעל פ"פ מצאתי אף כשבעל כשהיא גדולה דאיכא ס"ס ספק זינתה כשהיא קטנה ואפילו כשהיא גדולה שמא באונס, דאינו סובר תירוץ התוס' שהביא המ"מ מקצת מן המפרשים דשם אונס חד הוא, ונמצא שכל כך לא מסתבר להרמב"ם תירוץ זה אף לדחות בזה שני מקומות בגמ' דידן ביבמות דף ל"ג ע"ב ובדף ס"א ע"ב וירושלמי בפ"ב דסוטה ה"א דהוא מימרא דר' זעירא ר' יסא בש"ר יוחנן, והכ"מ בפ"ב דסוטה ה"ד כתב שהראיה שהביא המ"מ מפ"ק דכתובות ראייה טובה היא שהוא כדאי לפסוק בשביל זה דלא כהירושלמי אף ששם הוא דין מפורש להלכה ואין לומר דכתב המ"מ על הא דפ' ד' אחין דהוא רק לדחויא בעלמא וכן הא דרבא בדף ס"א ע"ב אפשר לומר דהוא אמר זה אליבא דר"א דמוכרת לסבור כן שאפשר לומר דרבנן פליגי עליה ועיין במל"מ פ"א מאישות ה"ח ד"ה הן אמת שלא ניתא לו לומר דאולי רבנן פליגי מאחר שלא מצינו שפליגי, מ"מ יש לומר עכ"פ דהרמב"ם מצד ראייתו סובר דרבנן פליגי עליה, ושסתם גמ' שלנו בכתובות פליגא על הא דירושלמי. שא"כ לשיטה זו דהרמב"ם גם משם אחד נחשב ס"ס שלכן הוא לדידהו גם בהא דזמן ביה"ש להגאונים הוי בפשיטות ס"ס שלכן יש למולו ביום הראשון.

והנה לדידי היה מסתבר שכיון שפסק ביה"ש אם הוא יום או לילה ספק בהמצאות איך הוא שהא לא ידוע לשום אינשי, וספק בהג' מילין ורביע הוא ספק דפלוגתא דרבנותא בדינא יש להחשיב זה לס"ס אף דספק פלוגתא דרבנותא נמצא שהוא ג"כ אותו שם ספק, מאחר דלא מסבה אחת אנו מספקין אבל אפשר מסתבר לפרש כן הטעם דהרמב"ם בקטנה, דהא בקטנה דאין לה דעת ממש וכשנותנים לה איזה דבר היא מאמינה לו ועושה כל מה שרוצה לא מסתבר שיחלוק הרמב"ם אלא רק בקטנה שיש לה דעת, דודאי אנו רואים קטנים שיש להם דעת גדול דהא קטנים כבן ח' ט' איכא

משמרת הטהרה

יהודה אלא כרבנן בתראי. וגם מדברי רבינו ירוחם שהביא מרן הבית יוסף בסוף דבריו מוכח הכי, שאילו היה סובר שהרא"ש חולק על הרשב"א מעיקר הדין לא היה שתיק מיניה. ואפשר שגם מרן הבית יוסף אחר שהביא דברי רבינו ירוחם סבר וקיבל כפירושו הראשון, שהרא"ש לרווחא דמילתא כתב כן.

והראב"י בספר בעלי הגנש (שער הספירה והבדיקה עמוד סח) כתב וזו לשונו: „ובכל שעה מן היום שתפסוק, אם בדיקה עצמה וראתה שפסק הדם, ואפילו בשחרית, אינה צריכה עוד בדיקה כל היום, ולמחר תחל לספור שבעה נקיים, ואין חוששים שמא חזרה וראתה בלילה או בבין השמשות, שאילו ראתה בבין השמשות אבד ממנה כל אותו היום מספק שמא בין השמשות לילה הוא“. ע"כ. גם הרמב"ן בהלכות נדה (פרק ב' הלכה א') כתב בזו הלשון: „ובדיקה עצמה יפה יפה, ואם פסק הדם, מתחילה לספור שבעה נקיים מיום המחרת, ואפילו ראתה בשחרית ואחר כך בדקה עצמה והרי פסקה, אינה צריכה בדיקה אחריה כל היום, ואין חוששים שמא חזרה וראתה בלילה או בבין השמשות, אלא מתחילה למחר לספור שבעה נקיים“. וכן הובא לשונו להלכה בדברי הרב המגיד (פרק ו' מהלכות איסורי ביאה הלכה כ'). הנה שגם הראב"ד והרמב"ן סבירא להו שאף לכתחלה אינה צריכה להפסיק בטהרה בסמוך לבין השמשות, אלא די לה בכדיקת שחרית, וכדעת הרשב"א ורבינו ירוחם. וכן דעת הרשב"ן בפסקיו לנדה שם. ויש לפרש כן גם בדעת הרא"ש, שבבדיקה שחרית סגי, ורק לרווחא דמילתא תבדוק סמוך לבין השמשות, כמו שפירש מרן הבית יוסף בכוונתו, דאפושי פלוגתא לא מפשינן. אלא שהטור הבין שהרא"ש סובר שלכתחלה צריכה בדיקה סמוך לבין השמשות, וחולק בזה על הרשב"א. ואולם מדברי רבינו ירוחם מוכח שלא הבין כן בדעת הרא"ש. (ויבספר לחם ושמלה כהגהה כתב גם כן להשוות דעת הרא"ש לדעת הרשב"א). וזו לשון מרן השלחן ערוך (סימן קצו סעיף א'): „שבעת ימים שהזבה סופרת מתחילים ממחרת יום שפסקה בו מלראות, וכך משפט, אם תראה שנים או שלשה ימים ופסקה מלראות, בודקת ביום שפסקה כדי שתפסוק בטהרה, ובדיקה זו תהיה סמוך לבין השמשות“. וכתב על זה הרמ"א בהגה: „וכן נוהגים לכתחלה, ומיהו בדיעבד אפילו אם לא בדקה עצמה רק בשחרית ומצאה עצמה טהורה די בכך“. וסיים מרן השלחן ערוך: „ולעולם ילמד אדם (הגהה, להחמיר לכתחלה) בתוך ביתו שתהא בודקת ביום הפסק טהרתה במוך דחוק, ושיהא שם כל בין השמשות, שזוהי בדיקה המוציאה מכל ספק“. ונראה שהרמ"א בא לפרש ולבאר דברי מרן, שמה שכתב שבדיקה זו תהיה סמוך לבין השמשות, הוא רק לכתחלה, אבל בדיעבד גם בדיקת שחרית הויה בדיקה, בכל הימים (הוץ מביום ראשון, כדלהלן בסעיף ב'). וכן כתב בבאורי הגר"א. וכ"כ בשו"ת תפארת אדם (תיו"ד סי' נא אות ב). ע"ש. ומה שסיים ולעולם ילמד אדם בתוך ביתו וכו', הוא למצוה מן המובהק, וכמו שסיים בבית יוסף בזו הלשון: ולי מה יקרו דברי הרשב"א בתורת הבית הקצר, שכתב, לעולם ילמד אדם בתוך ביתו וכו' (כלשון השלחן ערוך). וכן פירש בערוך השלחן. והן אמת כי הבית חדש כתב לפרש דברי הטור, שסובר שהרא"ש חולק על הרשב"א לענין לכתחלה, שלדעת הרשב"א אף לכתחלה לא הצריכה חכמים לבדוק בבין השמשות, ומה שכתב לעולם ילמד אדם בתוך ביתו, עצה טובה קא משמע לן, אבל מדינא אפילו לכתחלה יכולה לבדוק בשחרית, לכן כתב רבינו הטור ומלשון אוני אבי הרא"ש וכו', כלומר שחכמים הצריכוה לכתחלה לבדוק בבין השמשות, ואם לא בדקה בבין השמשות נקראת עוברת על דברי חכמים, והכי נקטינן, שאפילו אם ראתה שנים או שלשה ימים צריכה שתבדוק סמוך לבין השמשות, ודלא כמשמעות השלחן ערוך שהשמיט מלת „צריכה“ שתפסוק בטהרה בבין השמשות, אלא

משמרת הטהרה

צריכה ומחוייבת היא בכך לבדוק מבעוד יום הסמוך ללילה ככל האפשר. ע"כ. גם בלחם ושמלה (סק"ד) כתב, שהש"ך סבירא ליה כהב"ח, ולכן כתב בסק"א: „כדי שתפסוק בטהרה, בבין השמשות“, ותמה עליו הסדרי טהרה, דמאי קא משמע לן, הרי מבואר להדיא בשלחן ערוך שבדיקה זו תהיה סמוך לבין השמשות. ונראה שכוונתו לומר שלשון זה יכולים לפרש שאינו אלא דרך עצה טובה, וכמו שכתב הבית חדש גם כן, שמשמעות השלחן ערוך שהשמיט מלת „צריכה“ שתפסוק בטהרה סמוך לבין השמשות, משמע שהוא רק דרך עצה טובה, וקא משמע לן שהוא מעיקר הדין. ע"ש. ולפע"ד נראה שמכיון שהראב"ד והרמב"ן והרשב"א והמאירי → ורבינו ירוחם והרב המגיד והרשב"ץ, כולו סבירא להו שאינה צריכה מן הדין לבדוק סמוך לבין השמשות אפילו לכתחלה, הכי נקטינן מעיקר הדין, וכדעת מרן השלחן ערוך. (וכמו שכתב בבית יוסף, שאף הרא"ש לא כתב כן אלא לרווחא דמילתא, שאין הפסק שבדברי הרא"ש מוציא מידי ודאי של כל הפוסקים הג"ל. ועוד שמתבאר בדברי מרן הבית יוסף באבן העזר (סימן קנט) שכל שבדיעבד שרי ספקו מותר לכתחלה. וכן כתב הפרי תואר יורה דעה (סימן ח') סוף סק"א). ועיין עוד להגאון מהר"שם בדעת תורה יורה דעה (בפתיחה אות לו), ובתשובותיו חלק ח' (סימן מה דף מח ע"ד). ע"ש. ונפקא מינה שאם יש צורך גמור בדבר, ויודעת שיקשה עליה לעשות ההפסק בטהרה סמוך לבין השמשות, יכולה לעשות ההפסק בטהרה אפילו בשחרית.]

ותבט עיני למרן הבית יוסף, שכתב, שלשון הרא"ש והטור שבדיקה זו תהיה בבין השמשות, משמע ודאי דלאו דוקא הוא, דהא בין השמשות ספק יום ספק לילה הוא, ואם לא בדקה קודם בין השמשות אין ראוי שיעלה לה, שכיון דמספקא לן שמא לילה הוא נמצא שיום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה, ועוד דרבי יהודה דחמיר קאמר מן המנחה ולמעלה, ומשמע דממנחה קטנה ולמעלה קאמר, ועל כל פנים פשוט שקודם זמן בין השמשות טובא הוא, ואף קודם בין השמשות דרבינו תם, דההוא לא הוי אלא קודם הלילה, ומן מנחה קטנה הוא שעתיים וחצי קודם הלילה, הילכך בין השמשות דקאמרי הרא"ש והטור, היינו בין השמשות דרבינו תם, שעדיין יום גמור הוא. ואי נמי סמוך לבין השמשות האחרון, דאף על גב דמן המנחה ולמעלה סגי, מכל מקום לכתחלה רצה להגרות שתבדוק בזמן היותר סמוך ללילה כמה שאפשר כדי לצאת מידי ספק, ואילו היה אפשר לה להיות ידיה בין עיניה כל בין השמשות כך היה מורה כדי לצאת מכל ספק, אבל לפי שאי אפשר לה לעשות כן לא הורה כן, אבל מכל מקום כל מה שאפשר לתקן, דהיינו לבדוק בסמוך לבין השמשות הורה לעשות כן. ע"כ. ולשונו של מרן בזה צריך ביאור, במה שכתב בענין בין השמשות דרבינו תם, דבין השמשות שכתבו הרא"ש והטור היינו בין השמשות דרבינו תם שעדיין יום גמור הוא, והרי אדרבה בין השמשות של הגאונים שהוא תיכף ומיד לאחר שקיעת החמה בזמן שנכסית השמש מעינינו, הוא יום גמור אליבא דרבינו תם, כלפי לייא בין השמשות דרבינו תם הוא לילה גמור לדין דנהגינן כשיטת הגאונים, שהוא שלשה מיל ורביע לאחר שנכסית השמש מעינינו, ושיעור בין השמשות כולו שלשת רבעי מיל בלבד. ואמנם היה נכון לומר במקום בין השמשות דרבינו תם, בין השמשות דרבי אליעזר ממין, בספר יראים (סוף סימן קב), שהוא מקדים זמן בין השמשות קודם שנכסית השמש מעינינו, שאז יום גמור הוא אליבא דרבינו תם והגאונים. ועיין להב"ח אורח חיים (סוף סימן רסא) ובשאר אחרונים שם. וצ"ע. על כל פנים דעת שפתני של מרן הבית יוסף ברור מללו שצריכה לעשות ההפסק בטהרה קודם בין השמשות שעדיין יום הוא, ולא בבין השמשות עצמו שהוא ספק לילה. [ואשכחן בכמה דוכתי לישנא דבין השמשות, והוא מבעוד יום, ולא

משמרת הטהרה

בדעת הרא"ש אביו. ומיהו מוך דחוק כל בין השמשות אינו מעכב בשאר ימים וכו'. עכת"ד. גם החכמת אדם (כלל קיו סימן ה') כתב להחמיר בזה. ע"ש. (וכדברי הסדרי טהרה בדעת הרא"ש, מבואר בתוספות הרא"ש כנ"ל). אולם מדברי מרן השלחן ערוך שחילק בין ראתה ביום הראשון לשאר ימים, מוכח להדיא דסבירא ליה כהרמ"א, שבשאר ימים אפילו ראתה, בדיעבד מהני בדיקת שחרית, וסבירא ליה כדעת הראב"ד והרמב"ן והרשב"א והמאירי והחינוך והרשב"ץ, שתולקים על התוספות והרא"ש. ושוב ראיתי כן בספר לחם ושמלה (בסק"ג), והוסיף שכן נראה מלשון הסמ"ג ורבינו ירוחם להקל בשאר ימים. ומה שכתב החכמת אדם להחמיר בזה כשראתה בו ביום, ליתא, כי הפוסקים והשלחן ערוך לא חילקו אלא בין יום ראשון ליום שני והלאה, ולא חילקו בין שראתה בו ביום או לא. עכת"ד. גם הגאון רבי שלמה קלוגר בשו"ת טוב טעם ודעת קמא (חלק יורה דעה סימן רצט) העלה להקל אפילו ראתה בו ביום, ושאר מדברי רש"י ותוספות אין סתירה למנהגינו שמקילים כדעת השלחן ערוך והרמ"א וכו', וסיים שהעיקר שאין להתמיר בדיעבד להצריך בדיקה בבין השמשות, שמנהג ישראל תורה הוא. ע"ש. גם כספר הדרי דעה (סימן קצו סעיף א') כתב ששיטת הרמב"ם והרמב"ן ושאר פוסקים דמהני בדיקת שחרית אפילו ראתה בו ביום, ודלא כהתוספות (גדה סח:), ולכן סמך הרמ"א על הפוסקים להקל בזה, ורק בראשון ממש הכריע הרמ"א דלא מהני בדיקת שחרית, אף שהרשב"א מיקל גם בזה, כיון שזה בניגוד לסברת התוספות והרמב"ן. עכת"ד. והן אמת שהשואל ומשיב קמא (חלק א' סוף סימן ז'), אחר שהעיר על דברי החוות דעת שהחמיר כדברי התוספות (גדה סח:), שהרי בתירושי הרמב"ן מבואר דסבירא ליה דלא כהתוספות, אלא גם אם ראתה בו ביום בשאר ימים מהני בדיקת שחרית להפסק בטהרה, ושגם התוספות (בדף נג.) כתבו תירוץ אחר לקושיהם. אולם שוב ראה להסדרי טהרה שהעלה להחמיר כדברי החוות דעת, ושנראה לו להוסיף שכל שראתה בו ביום אותו יום אינו בחזקת טהרה ולא מהני בדיקה בשחרית. ע"כ. אולם עמו הסליחה שלא ראה שדעת כל הפוסקים הנ"ל להקל בבדיקת שחרית בשאר ימים, וכדברי מרן והרמ"א. וכן העלה החוון איש (בסימן צב אותיות מא-מה). ע"ש. וגם הלום ראיתי בשו"ת מהרא"ל צונץ (חלק יורה דעה סימן ט') שהאריך מאד למעניתו בדיון זה, וכתב להשיג בתוקף על החוות דעת והסדרי טהרה שהחמירו בזה, והעלה להקל. ע"ש. וכן נראה דעת הערוך השלחן (בסק"י והלאה). גם הגאון רבי צדוק הכהן מלובלין בשו"ת תפארת צני חלק ב' (חלק יורה דעה סימן יג אות ג', דף ל' סוף ע"א) כתב לדחות דברי החוות דעת הנ"ל. ע"ש. ועיין עוד בשו"ת ערוגת הבושם (חלק יורה דעה סימן קעו), ובשו"ת מהר"י שטייף (סימן קי), ובשו"ת לבושי מרדכי קמא (חלק יורה דעה סימן קכא). והעיקר לפע"ד שיש להקל בזה כדעת רוב הפוסקים ומרן והרמ"א והאחרונים הנ"ל. ומיהו אם נזכרה באותו יום שראתה, אף שעשתה הפסק בטהרה בשחרית, נכון שתחזור לבדוק סמוך לבין השמשות, דלא חשיב דיעבד כל כך, ומהיות טוב נכון לחוש למה שכתבו החוות דעת והסדרי טהרה על פי דברי התוספות והרא"ש. ואף שראיתי בספר חוקת טהרה (בסק"ח) שכתב, דבדיעבד שברקה שחרית ומצאה עצמה טהורה, אינה צריכה לטרוח לחזור ולבדוק סמוך לבין השמשות, דחשיב דיעבד. ע"ש. מכל מקום נראתה בו ביום, נכון לחוש לסברת האחרונים הנ"ל, ולחזור ולבדוק סמוך לבין השמשות. והגלע"ד כתבתי.

כתב בהגהות החתם סופר ליורה דעה: „קבלתי שהבדיקה של הפסק בטהרה תהיה באופן כזה, שתעמיד רגלה האחת על הספסל ורגלה אחת על הארץ, ואז הוכל לבדוק עצמה כראוי בתורין ובסדקים“. וכיוצא בזה כתב בשו"ת החתם סופר (חלק יורה דעה סימן קמח) לגבי בדיקת

משמרת הטהרה

מהר"ל ומהר"ו שהביא הרמ"א (בסימן קצא). והובא דברי החתם סופר בפתחא וז"ל, ובטהרת ישראל, (ועיין ביד אליהו שם אות ז'). ופשוט שזהו רק בדרך עצה טובה, אבל אין זה לעיכובא כלל. וכן כתב בשו"ת משמיע שלום (חלק יורה דעה סימן מג). ע"ש. [ודע שאם האשה הולדה ואינה יכולה לעשות ההפסק בטהרה והבדיקת אלא כשהיא שוכבת על גבה, רשאית להפסיק בטהרה ולבדוק עצמה בחורים ובסדקים כשהיא שוכבת, וכמו שמתבאר בשו"ת עמק יהושע אחרון (סוף סימן ה, עמוד מ) בשם ספר גולות עליות (פרק ח' דמקואות). ע"ש. וכן העלה בשו"ת ציץ אליעזר חלק י"ד (סימן עא). וכן עיקר].

דיון הפסק בטהרה שנעשית אחר שקיעת החמה בבין השמשות

נשאלתי אודות אשה שעשתה הפסק בטהרה אחר ששקעה החמה בשלש או ארבע דקות, ולא בדקה עצמה קודם לכן, אם יועיל לה ההפסק בטהרה למנות שבעה נקיים מיום המחרת, או לא. והנה כבר הבאנו לעיל מה שכתב מרן הבית יוסף, שמה שכתב הטור בשם הרא"ש שההפסק בטהרה יהיה בבין השמשות ביום שהפסיקה בו מלראות, משמע ודאי דלאו דוקא הוא, שהרי בין השמשות הוא ספק מן היום או מן הלילה, ואם לא בדקה עצמה קודם לכן אין ראוי שיעלה לה, דכיון דמספקא לן שמא מן הלילה הוא נמצא שיום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה. וכן כתב הפרישה (סק"ד). ע"ש. (ומה שפירש עוד הפרישה בכוננת הרא"ש שרצונו לומר שההפסק יהיה גם בבין השמשות, והיינו שתכניס מוך גם באותו מקום ויהיה שם כל בין השמשות כמו שכתב הרשב"א, אינו מחזור לפע"ד, שהרי הרא"ש לא הזכיר כלל חומרת בדיקה במוך דחוק כל בין השמשות. וכן מבואר בבית יוסף בדעת הרא"ש). וכן כתב המנחת יעקב בתורת השלמים (סק"ב), שהדבר פשוט שאם הוא לילה או אפילו ספק לילה ולא בדקה קודם לכן, אינה יכולה למנות שבעה נקיים מיום המחרת, כיון שכבר הוא לילה, ואנו בעינינו שבעה נקיים שלמים. וכן כתב בפשיטות בשו"ת נודע ביהודה מה"ת (תיר"ד סימן לא). ע"ש. וכן כתבו הצמח צדק בפסקי דינים. ובלחם ושמלה (סק"ח), ובמסגרת השלחן על יורה דעה (סימן קצו), והפתחא וז"ל, ועוד. ולכאורה יוצא לפי זה שאם בדקה בתוך זמן בין השמשות אין בדיקתה מועילה כדי למנות שבעה נקיים מיום המחרת, שיש לחוש שמא הוא מן הלילה וראתה טיפת דם בתחלת בין השמשות ונאבדה. וכן כתבו בפשיטות החכמת אדם (כלל קיו סימן ד'), והמסגרת השלחן על קיצור שלחן ערוך (סימן קנט אות א'). אולם הגאון בעל משנה ברורה בספר נדחי ישראל (פרק מא סעיף ו'), ובטהרת ישראל (פרק יג אות ו') כתב, שאם עשתה ההפסק בטהרה בבין השמשות צריכה לשאול שאלה אצל מורה הוראה. ולא רצה לנעול הדלת ולומר שלא תוכל למנות מיום המחרת, וכנראה משום שיש שיטות שונות בדין בין השמשות, וכמו שביאר במשנה ברורה (סוף סימן רסא). [ובערוך השלחן סעיף כא כתב, ואצלינו המנהג הפשוט שעד הלילה בודקת ומתחילה למנות מיום המחרת, והוא פלא שנהגו להקל בזה אף לכתחלה בניגוד לדברי כל הפוסקים, והוא עצמו כתב באורח חיים (סימן רסא סעיף ח'), שמנהג כל ישראל כשיטת הרי"ף והגאונים שתיכף לאחר השקיעה מתחיל זמן בין השמשות. ע"ש. וצ"ע].

7 אולם נראה דבניזון דידן דזוי דיעבד יש מקום להקל שתחשב לה הפסקה בטהרה ותמנה מיום המחרת, משום דהוי ספק ספיקא להקל, שמא לא ראתה כלל מקודם בין השמשות, ואם תמצא לומר שראתה איוו טיפה ונאבדה, שמא בין השמשות יום הוא, וההפסקה שעשתה אחר כך נחשבת קודם הלילה, והוי שבעה נקיים שלמים. ויש לצרף עוד סברת רבינו תם שטובר שגם אחר שנכסית השמש מעינינו עדיין יום הוא במשך שיעור שלשה מיל ורביע, אשר לדבריו

משפרת הטהרה

הסנימו הראב"ד והרמב"ן והרשב"א והרא"ה והרא"ש והר"ן והריטב"א והמרדכי והסמ"ג והרוקח והמאירי ורבינו ירוחם, וכמו שהארכתי בזה בשו"ת יביע אומר חלק ב' (חלק אירת חיים סימן כא). ע"ש. ועל צבא תהלתם מרן השלחן ערוך (סימן רסא), שפסק גם כן כדבריהם. ואף על פי שאנו נוהגים כסברת הגאונים שתיכף ומיד שנכסית השמש מעינינו נחשב בין השמשות, והיינו טעמא כמו שכתב בשו"ת בתי כהונה חלק ב' (סימן ד'), שאף על פי שלפי הספרים הנמצאים עמנו נראה שרוב הראשונים תפסו כשיטת רבינו תם לעיקר, מכל מקום במספר הדורות סוגיאן דעלמא דלא כותיה, ולכן פשטה ההוראה בכל תפוצות ישראל כדעת הגאונים, ואפשר שרוב הפוסקים סבירא להו דלא כרבינו תם, אלא שלא זכינו לדבריהם בכתובים. ע"ש (ועיין עוד בשו"ת יביע אומר שם אות י'). מכל מקום בודאי שסברת רבינו תם וסיעתו הנ"ל תוי לאצטרופי לספק ספיקא. גם יש לצרף ספק גוסף, כי לרבי יוסי, בין השמשות מתחיל אחר סיום בין השמשות של רבי יהודה, והוא כהרף עין זה נכנס וזה יוצא. ומבואר בספר משנה ברורה בביאור הלכה (סוף סימן טטו), שמעיקר הדין הלכה כרבי יוסי. וכן כתב עוד המשנה ברורה בשער הציון (סימן רלג ס"ק כא), להסתמך להלכה על שיטת רבי יוסי בדיון בין השמשות. ועיין עוד אליו בביאור הלכה (סימן שלא) ד"ה בין השמשות, ועוד לו (בסימן שמב) בסוף ד"ה בין השמשות. ע"ש. ולפי זה יש לנו כמה ספקי ספקות להקל.

הן אמת שהט"ו ביורה דעה (סימן קי ס"ק טו) כתב, דלא עבדינן ספק ספיקא להתיר במקום שיש חזקת איסור. וכן כתבו הש"ך שם (בכללי הספק ספיקא אותיות כ"ל), והמנחת יעקב (בקונטרס הספקות סעיף כו), ועוד אחרונים. ואם כן בנידון דידן שהיא בחזקת איסור גדה, וכמו שכתב הרמב"ן שהפסק בטהרה מוציא אותה מחזקת טומאה לחזקת טהרה, (ועיין עוד בסדרי טהרה (ס"ק כג) בד"ה עוד ראיתי, ובשו"ת בנין ציון ת"א (סי' עא) בד"ה וראיתי), אם כן לא מהני ספק ספיקא להקל. איברא שהש"ך שם (סעיף כח) כתב, שאם היו שם שלשה ספקות יש להקל, שהרי אפילו אם תעמידנו על חזקת איסור יש כאן ספק ספיקא להתיר, ולא יהא זה חמור מודאי איסור שאין לך חזקת איסור גדול ממנו, ומותר בספק ספיקא. וכן כתב בספר חכמת אדם (כלל סג סימן לב). אולם הט"ו שם אסר אפילו בכמה ספקות וספקי ספקות. וכן כתב במנחת כהן (דף קיר ע"ב). וכן כתב מנחת יעקב (שם סעיף קטן מג). ועיין עוד בספר בית לחם יהודה בסוף הספר (בקונטרס הספקות אות לג). ומיהו יש לומר שהט"ו וסיעתו סבירא להו דספיקא דאורייתא לתומא מן התורה. ולפי זה ההיתר של הספק ספיקא בדאורייתא הוא מטעם רוב, וכמו שכתב הרשב"א בתשובה (סימן תא), וכשיש חזקת איסור אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה להחמיר, וגם בשלשה ספקות אחתי חשיב מיעוט להצטרף לחזקת איסור להתמיר מדרבנן. מה שאין כן לדין דקיימא לן ספיקא דאורייתא לתומא מדרבנן, והיתר ספק ספיקא בעלמא משום שהספק הראשון הוציאו מאיסור תורה לאיסור דרבנן, ועל ידי הספק השני אמרינן ספיקא דרבנן לקולא, וכמו שהסביר הפני יהושע (כתובות ט). בתוספות ד"ה לא צריכא. וכן כתב הפרי מגדים בגנת ורדים (כלל ח') ד"ה והטעם השני. וכן כתבו בשו"ת שם אריה (חלק יורה דעה סימן ב'), ובשו"ת עמודי אש (דף נג ע"ב), ועוד. לפי זה כשיש חזקת איסור אף על פי שהספק הראשון לא הוציאו מאיסור תורה, דאולינן בתר חזקה, מכל מקום הספק השני עושהו איסור דרבנן, והשלישי מתירו לגמרי משום ספיקא דרבנן לקולא. וכן מתבאר בשו"ת מרחשת (חלק יורה דעה סימן לד אות ד'). ע"ש. ואם כן לדין מיהו נקטינן שעל כל פנים בשלשה ספקות יש להקל. אולם בלא הכי הרי הפרי חדש (בסימן קי ס"ק מט) העלה דמהני ספק ספיקא אף היכא דאתחזק איסורא. וכן כתב עוד בכללי הספק ספיקא (כלל טז). וכן כתב המהרי"ט בחלק ב' (חלק יורה דעה סימן ב').

משפרת הטהרה

ועיין עוד בכנסת הגדולה אבן העזר (סימן סח הגהות הטור אות כא) שהוכיח מתשובת הרשב"א דשפיר מהני ספק ספיקא אף בדאתחזק איסורא, והוסיף, שאף באיסור ערוה מהני ספק ספיקא לקולא, וכמו שכתבו בשו"ת המבי"ט חלק א' (סימן יד), ובשו"ת מהרש"ם (חלק אבן העזר סימן יא), ועוד פוסקים, ע"ש. והוסיף עוד (שם אות כג) בשם המהרש"ך, שיש להתיר עגונה בספק ספיקא אפילו באיסור תורה. וכן מוכח בשו"ת מהר"א ששון (סימן ד' וט"ו), ובשו"ת מהר"ש (סימן ד') וכו'. ע"ש. והניף ידו שנית בספרו בעי חיי (חלק אבן העזר סימן ז'). ע"ש. וכן כתב המהר"ם בן חביב כגט פשוט (סימן קכט ס"ק יג), דטוגיאן דעלמא להתיר בספק ספיקא דפלוגתא דרבנותא אפילו באיסור אשת איש להתיר לעלמא. וכן כתב בקונטרס עץ הדעת שבסוף ספר אור צדיקים (בדפוס ישן דף כא ע"א, ובחדש דף קכה ע"א), שהלכה רווחת בישראל שכל שיש ספק ספיקא בעיגונא דאיתתא עבדינן עובדא להקל. ע"ש. והכרתי ופילתי ביורה דעה (סימן קי) העלה גם כן דמהני ספק ספיקא נגד חזקת איסור, ושכן עמא דבר, ושכן הורו גדולי חכמי הספרדים להקל בעיגונא דאיתתא על פי ספק ספיקא אף דאתחזק איסורא דאשת איש. וסיים, וברוך שבתר בהם ובמשנתם. ע"ש. ואף שיש מקום לדחות, דשאני ספק ספיקא בעיגונא דאיתתא, שנגזר חזקת אשת איש יש חזקה דאיתתא דייקא ומינסבא דמרעא לחזקת אשת איש, וכמו שכתבו התוספות בכתובות (כב:), וכבר הארכתי בזה בס"ד בשו"ת יביע אומר חלק ו' (חלק אבן העזר סימן ג' אות י'). ע"ש. מכל מקום אין לחדר שרביים וכן שלמים מרבתינו הספרדים נקטי להלכה דמהני ספק ספיקא במקום חזקת איסור. וכן כתב בשו"ת חקרי לב (חלק א' מיורה דעה סימן קל דף רב ע"ב), שמלבד הפרי חדש והמהרי"ט דסבירא להו דמהני ספק ספיקא במקום חזקת איסור, כן דעת המהרש"ם (חלק אבן העזר סימן מה), והעדות ביעקב (סימן יב), והרב משאת משה (חלק אבן העזר סימן ב'), והרב עבודת הגרשוני (סימן קיב), כולו סבירא להו דמהני ספק ספיקא להתיר אף היכא דאתחזק איסורא. ע"ש. וכן העלה הגאון רבי יוסף חיים בספר רב ברכות מערכת ס' (דף קכ ע"ב), והביא דברי החקרי לב הנ"ל, והוסיף שם, (דף קכא ע"א) שכן דעת המהרי"ט אלגאזי בשו"ת שמחת יום טוב (סימן יא), ובהלכות יום טוב (דף לא ע"ב), ועוד אחרונים. ע"ש. וכ"כ בשו"ת ועין אברהם ריות (חאה"ע ס"ד, ד' דכ"ד ע"א). ע"ש. ואעיקרא יש לומר דדוקא הספק שבמצאות דשמא פסקה מלראות מבעוד יום קודם בין השמשות ולא ראתה כלל בבין השמשות, הוא נגד חזקת טומאה שלה, ואמרינן אוקמה אחזקה, אבל שאר ספקות התלויות בפלוגתא דרבנותא, כגון המחלוקת שבין רבי יהודה לרבי יוסי על זמן בין השמשות, או המחלוקת שבין שיטת רבינו תם לשיטת הגאונים, או עצם הספק אם בין השמשות יום הוא או לילה, שהוא ספיקא דדינא, בכל זה לא שייך להתחשב עם החזקה דמעיקרא, כי החזקה לא תשנה את ההלכה, ואין הכי נמי דמהני ספק ספיקא להקל, וכמו שכתב כיוצא בזה בכנסת הגדולה יורה דעה (סימן יח הגהות הטור אות ג'), וסימן כה הגהות הטור אות ג'), ובשו"ת הגאון רבי עקיבא איגר. (סימן לז), ובשו"ת נודע ביהודה מהדורא תנינא (חלק יורה דעה סימן קפח), דכל כהאי גוונא דהוי ספיקא דדינא לא אזלינן בתר חזקה, הכי נמי יועיל ספק ספיקא הנ"ל להקל. ועיין בשו"ת חקרי לב חלק א' מיורה דעה (סימן קיא), ובשושנת העמקים (סוף כלל יא), ובשו"ת לחם שלמה חלק ב' מיורה דעה (סימן סד אות ה'). ושוכר ראיתי כן בפרי מגדים (סי' קי שפתי דעת ס"ק כח בד"ה הגה) שבס"ס בפלוגתא דרבנותא לא שייך לאוקומי אחזקה שבשביל החזקה לא ישתנה הדין, ושפיר מהני גם בדאיתחזק איסורא. ע"ש. וכן כתב הגאון ממונקאטש בשו"ת מנחת אלעזר ח"א (סימן סז) בד"ה עוד י"ל. ע"ש. וכיוצא בזה כתב בשו"ת חקרי לב ח"א מיורה דעה (סימן

אור

יו"ד סימן ל"א

יצחק

שיט

מי רגלים מהו. עוד שאלת בכתולה שראתה על בגדים צבועים שלבשה אחר תשמיש ראשון מהו.

תשובה: כנראה כוונתך בכתולה שלא נבעלה ביאה גמורה ועדיין מותרת לבעלה, וא"כ לא נשתנה דינה מכל אשה ומותרת בכל דיני כתמים, דודאי לא החמירו עליה יותר מכל אשה. וכן הדין לאחר מי רגלים, ובגדים צבועים.

מתי כלה נאסרת

שאלת: חתן שהתחיל לבעול והיה רוב האבר בפנים בקשוי חזק, ולא ראתה דם, האם נאסרה.

תשובה: כלה אינה נאסרת לבעלה אלא בגמר ביאה, וזה רק כשנכנס האבר כולו, וכן כתב בחכמת אדם [כלל קט"ו סעי' ט"ו].

יו"ד סי' קצ"ד

המפלת שדממה קודם סמתי מונה

שאלת: אשה שהפילה ולד, והתחילה לראות דם כמה ימים קודם, ממתי צריכה למנות ז' או י"ד ימים.

תשובה: מזמן שיצא הולד ולא מתחילת הדמום והוא פשוט.

מעוברת שתקפוח ציריה

שאלת: מעוברת שתקפוח חבלי לידה ומצאה כתם פחות מגריס על בגדה מהו. תשובה: טהורה.

כתמים בזמן חבלי לידה

שאלת: אשה שהיה לה חבלי לידה וראתה כתם של מראה דם, האם נטמאת.

תשובה: הכל תלוי במראה, אם אדום או נוטה לאדום וע"י בדיקה - אסורה, ואם לא ע"י בדיקה ורק נמצא על בגדיה ובלי הרגשה, פחות מכשעור גריס מותרת ויותר מזה אסורה אם הוא בגד לבן. קצורו של דבר דינו של דבר זה ככל דיני כתמים.

זירוז לידה

שאלת: האם לעשות זירוז לאשה שעבר לה התאריך ללידתה, והרופא ממליץ לעשות זירוז.

תשובה: הכל תלוי בדעת הרופא וצורך בריאותה של האשה והעובר, ואם הרופא אומר שצריך לעשות זאת לטובתם ובריאותם צריך לסמוך עליו.

יו"ד סי' קצ"ה.

מפה המיוחרת

שאלת: אשה שחשה בגבה והמטה של בעלה יותר טובה לגב, האם יוכלו להחליף מיטותיהם בזמן נדתה.

תשובה: הנה בענין מטתה שאינו רשאי לשכב עליה, נראה לענ"ד שאין זה אלא במה שהיא שוכבת עליו להדיא דהיינו הסדין ולא המזרון, ובוראי לא מה שתחת המזרון דהיינו הבסיס וכדומה, וממילא אם יחליפו הסדין יכולים להחליף המיטות.

יו"ד סי' קצ"ו.

האם יש שיעור זמן בין בדיקה לבדיקה

שאלת: אם בדקה עצמה להפסיק בטהרה וראתה דם על העד ובדקה שוב ולא מצאה כלום, האם יכולה להחשיב את הבדיקה השניה להפסק בטהרה.

תשובה: לענ"ד אם תאמר שצריך זמן ביניהם, א"כ מי הנביא שיאמר לנו כמה זמן צריך לחכות, ולא נזכר דבר זה בספרי הפוסקים, והלא דבר זה מצוי מאד ואיך לא הודיעונו הפוסקים הקדמונים מה הדין בזה, אלא ע"כ מדסתמו דבריהם אין לתת זמן בין הבדיקות.

ומעם הדבר נראה לי, שכיון שבדקה עצמה בשניה ולא מצאה כלום הרי היא בחזקת שאינה רואה, ועליך הראיה שנתקלקלה [ועיין חזו"א סי' צ"ב אות כ"א] ועי' בתוס' בגיטין [דף ב' ע"ב] שכתבו שאין האשה בחזקת שתהא רואה כל שעה, וא"כ אדרבא כיון שהפסיקה עכשיו נאמר שהיא בחזקת שהפסיקה לגמרי.

הפסק טהרה אחר השקיעה

שאלת: עד כמה דקות אפשר להקל בדיעבד להפסק טהרה → אחר השקיעה.

תשובה: אם יתקיימו התנאים הבאים אפשר להקל בשופי: א. שלא ראתה דם ביום זה. ב. שהבגד התחתון נקי. ג. שלא רחצה עצמה קודם הבדיקה. הדין שכל זמן בין השמשות, דהיינו באמריקה שהוא בערך חצי שעה אפשר להקל. ואם לא נתקיימו כל התנאים - לשאול לחכם.

מוך דחוק

שאלת: כיצד לעשות מוך דחוק אחר בדיקת הפסק בטהרה, כלומר: האם סגי בעד רגיל, או שצריך למלא את אותו מקום בצמר גפן.